

VÉDŐ ÉS SEGÍTŐ SZENTJEINK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

MÁTRAI JÁNOS

PIARISTA

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

A piarista rendfőnök 1730/1941. számú engedélyével.

Nihil obstat. *Dr. Michael Marczell*, censor dioecesanus. Nr. 9406/1941.
Imprimatur. Strigonii, die 22. Decembris 1941. *Dr. Joannes Drahos*,
vicarius generális.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

BEVEZETÉS.

Közel egy század óta mindjobban és jobban ellanyhult az egyesületekben, társulatokban a védőszentek iránt előbb olyan hatékonyan megnyilvánult tisztelet. Amikor a tizenharmadik században iparosaink céhekké egyesültek, a társulási szellem az egyforma életviszonyok között élő polgárok egyesüléseit hozta létre, melyeknek tagjai közös vallási, gazdasági, politikai és szociális érdekeik támogatására égi pártfogók mellett a testvériesség eszméje alapján szövetkeztek. Hazánk nemzeti és vallási körmenetein céhzászlóikkal felvonultak, s ezzel részint a hazához való ragaszkodásukat erősítették, részint vallás-erkölcsi érzésüket mélyítették. Minden egyes céh saját védőszentjének napját ismerkedés és remek — bemutatás céljából is fényesen megünnepelte. Ez így tartott hosszú időn keresztül. A 19. század második felében, mikor az élet különféle elfoglaltságaiba bomlasztó elemek kerültek bele, melyek az «én» fogalmát a társulási fogalom fölé emelték, megromlott az egyesületi életnek ez a szép iránya, mely a megélhetést és a polgári kötelességek teljesítését az égiekbe való kapcsolódással tudta helyesen szabályozni. A közös érdekeknek ez a

felmorzsolódása természetszerű lanygulást idézett elő a hitélet terén is. Ma ismét úgy tűnik, mintha a magasság felé mutató életirány jelei volnának láthatók. Az agyonhajszolt emberiség feszült idegrendszerrel ugyan, de jámborabb lélekkel keresi ismét a Védők és Segítők oltalmát. Érezzük, hogy munkánkkal járó nehézségeinket könnyebben elviseljük, ha élő hittel, erős reménységgel bízunk az isteni Mindenhatóság kegyelmi erejében. Ámde amint földi dolgaink elintézésénél sokszor emberi segítségre szorulunk, úgy kell égi támogatásunkat is azoktól a szentektől kérnünk, akik ügyeinket földi életükben megismerték. Ezek a szentek az égi pártfogók.

De megsokasodott bajainkban, szenvedéseinkben segítőkre is szorulunk, akik földi életükben az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlásában önfeláldozóak, a szeretet gyakorlásában hősök, a szenvedések elviselésében felülmúlhatatlanok voltak. Ha e szentekből már itt a földön kegyelmi erő sugárzott felénk, akkor haláluk után az isteni Mester zsámolyánál csodás módon nyilatkozhatik meg szentségi erejük.

Ilyen melegebb lelkiesség tereli az emberiség figyelmét a szentek élettörténete felé. Hála Istennek, vannak könyveink, melyek rendszeresen feltárják a szentek életét. Ezek azonban többnyire nem adnak közvetlenül feleletet arra, hogy a szellemi munkát végző hivatalnokok, magántisztviselők, kereskedők, iparosok, östermelők, napszámosok melyik szentet miért vá-

lasztották pártfogójuknak, ez vagy az a szent miért lett segítónkké az élet különböző állapotaiban. Az okokat a magyar hagiographikus irodalom csak ritkán tárja föl, itt-ott csak sejteti, sokszor egyáltalán mellőzi. Itt nyomul előtérbe művecském jelentősége. Benne nem életrajzokat adok, hanem védő és segítő szentjeinknek az élet emberéhez való közvetlen viszonyát világítom meg. Aki védő és segítő szentjeink terjedelmes életrajzát óhajtja ismerni, bőségesen megtalálja a következő újabb művekben:

Zalka—Zigovics—Debreceni: Szentek élete. I—III. részben.

Schütz Antal és piarista társai: Szentek élete. I—IV. 1932.

Vogl Máté: Szentek élete. I—IV. (†ord. németből.) 1911.

Dedek-Crescens Lajos: Szentek Élete. I—II. 1907.

Rosty Kálmán S. J.: Magyar Szentek Legendái. 1905.

Révay József: Szentek Legendái. 1926.

Szunyogh X. Ferenc O. S. B.: Magyar Szentek—Szent Magyarok. 1938.

A szenteknek életünk foglalkozási ágaival és különböző állapotaival való összefüggését behatóbban tárgyalja:

Dr. Rudolf Pfleideter: Die Attribute der Heiligen. 1920.

Franz von Sales Doyé: Heilige und Selige. I—II. 1929.

P. Viktor Krug: Unsere Namenspatrone. 1929.

Főleg e két utóbbi munka igen hasznos forrásmunkául szolgált anyagom összegyűjtésénél.

Megemlítem, hogy könyvecskémben a védő és segítő szenteknek csak azokat a vonatkozásait tárgyalom, amelyekhez vagy a martirologium, vagy a történelem, vagy a jámbor legenda nyújt alapot. A magyar vonatkozásokat mindig szem előtt tartottam. Védő és segítő szentjeink szokásos ábrázolását — amennyire lehetséges volt — megismertettem, hogy képeikről is felismerhetők legyenek. A betűrendes anyagbeosztással a keresett vonatkozások megtalálását kívántam megkönnyíteni. A rövidre szabott magyarázatokkal a védelemnek és a segítségnek okát törekedtem világosabbá tenni. Minthogy azonos vonatkozásokban vidékenkint hol egyik, hol másik védő vagy segítő szentnek tisztelete nyilvánul meg, minden címszónál igyekeztem névleg megemlíteni az összes védő vagy segítő szenteket.

Szerény könyvecskémet Aranyszájú Szent János szavaival bocsátom útjára: Boruljunk le a Szentek lábaihoz, hogy esedezzenek értünk, de ne bízzunk mindent az ő segítségükre, hanem tegyük meg mi is a magunkét: iparkodjunk mindig jobbakká válni, mert így lesz hathatós a szentek közbenjárása a mi Urunk Jézus Krisztusnál.

Védő és segítő szentjeink.

Legfőbb *Védőnk* és *Segítőnk* a *Boldogságos Szűz Mária*, az *Úr Jézus Krisztusnak* anyja, az összes szentek mennyei Királynéja, ifjúnak és öregnek, szegénynek és gazdagnak, egészségesnek és betegnek, elhagyatottnak és árvának, szellemi és testi munkát végzőnek, erősnek és tehetetlen koldusnak mennyei Pártfogója, családok, testületek, egyesületek, társulatok és országok legfőbb védője és hathatós mennyei segítője, Magyarország kegyes Patrónája. Hozzá mindig gyermeki áhítattal és bizó lélekkel fordulhatunk, amint imádságunk is mondja: «Nem lehetett hallani, hogy valaki, aki hozzá folyamodott, magára hagyatott volna».

Adóhivatalok, adószedők védőszentje: *szt. Máté* apostol, evangélista († 60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, vámos volt; a rómaiak részére *vámost* és *adót* szedett. Azért erszénnyel is ábrázolják. Ünnepe szept, 21. *Védőszentjük* még: *szt. Zacheus*,

Angolkisasszonyok (apácák) védője: *Boldogságos Szűz*. Ünnepe december 8, Alapítójuk; Ward Mária 1600-ban. Magyarországon Mária

Terézia óta működnek. Leány-gyermekek nevelésével és tanításával foglalkoznak.

Anyaszentegyházunk védője: *szt. Péter* apostol († 67)., mert az isteni Mester mondta: «Te Péter vagy és erre a kösziklára fogom építeni egyházamat és a pokol kapui sem vesznek erőt rajta (szt. Máté 16, 18—19.). Ünnepe jún. 29. Többnyire kulcsokkal ábrázolják. *Védői* még: az apostolok; továbbá: VII. szt. Gergely, szt. Sebestyén, szt. Mihály főangyal.

Anyák védőszentje és példaképe: *szt. Mónika*, özvegy († 387). Szent Ágoston anyja, aki kitartó áhítatgyakorlatai után megérte azt az örömet, hogy fia *példaadó* és szent életet éljen. Képein özvegyek közt látjuk. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjük* még: szt. Franciska.

Aranyművesek védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista, vértanú († 74). A hagyomány szerint megfestette a boldogságos Szűz Mária képét. Ezért a *képzőművészetek* és *kézművesek* pártfogója. Az aranyművesek védőszentjüknek választották. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: szt. Eligius, szt. Bernát, szt. Anasztaziusz.

Aranyozók védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista, vértanú († 74 körül). Képzőművészeti hajlamánál fogva a *díszítő munkában* (aranyozás, fényezés) is nagy névre tett szert. Képein festőeszközök láthatók. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: szt. Lajos király, szt. Fazin, szt. Klára.

Aratók védőszentje: *szt. Notbarga szűz* († 1313). Tirolban egy jómódú gazdánál szolgált. A legenda szerint egyszer a gazda Notburgát és aratóársait az esti harangszó után is dolgoztatta és ezzel esti ájtatosságukat megzavarta, Notburga felemelte tiltakozó szavát: «A sarlóm ítéljen köztünk!» — mondotta a Szent, mire a felemelt sarló, mintha szegen lógott volna, a levegőben lebegett. Képein is így látható. Ünnepe szeptember 14.

Asztalosok védőszentje: *szt. József*, az isteni Kisdéd nevelőatyja, aki ácsmester és asztalos volt, amint képein is látható. Ünnepe márc. 19. *Védőszentjük* még: *szt. Joakim*, *szt. Koleta*, *Keresztelő szt. János*, *szt. Mátyás*, *szt. Tamás*.

Asztmában szenvedők pártfogója: *szt. Alderik* (Elrik) († 1200). Pásztorból lett szentté. Mikor angyali figyelmeztetésére pásztorbotját a földbe szúrta, azonnal forrás fakadt s ennek vizével lázas betegeket és *asztmásokat* sok esetben eredményesen meggyógyított. Ünnepe febr. 6.

Autók, autóbuszok védőszentje: *szt. Kristóf* vériánu († 250). A Decius-féle keresztényüldözés idején vértanúhalált szenvedett. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, ezért választották az összes *szállító-művek* (repülőgépek, léghajók, csónakok stb.) védőszentjévé. Ünnepe jan. 25. *Védőszentjük* még: *szt. Zénó*.

Ácsok védőszentje: szt. József, az isteni Kisdéd nevelőatyja, akinek mestersége ács volt. Ünnepe márc. 19. Védőszentjük még: szt. Krisztof, szt. Borbála, Keresztelő szt. János, szt. Tamás, szt. Farkas, szt. Mátyás apóst., szt. Koleta, szt. Regina.

*Ágyüöntők védőszentje: szt. Borbála szűz és vértanú († 306). A legenda szerint pogány atyja e szép és eszes leányt, hogy keresztényé ne legyen, egy vártoronyba záratta, melyet még *ostromgépekkel* sem lehetett megközelíteni. Ünnepe dec. 4. Mór stílű magas vártoronnyal ábrázolják. Védőszentjük még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius, szt. Dániel próféta.*

*Áldott állapotban levő nők védőszentje: szt. Lénára hitvalló († 560). Nemesi frank család sarja. Lelkipásztorkodás után kolostorba vonult. Imádságára csodák történtek. Az aquitániai herceg *állapotos feleségét* és beteg gyermekét Lénárd imádsága mentette meg a biztos haláltól. Ünnepe: nov. 6. Védőszentjük még: szt. Margit szűz és vértanú († 304). Antiochiában született. Pogány atyja Dioklecián (300) idejében őt a keresztények ellenségeinek szolgáltatta ki, azok lefejezték. Végző perceiben *a boldog állapotban levő anyákért* esedezett, hogy hithű, jámbor lelkű gyermekeknek adjanak életet. Képein egy állapotos asszony ágya mellett virraszt. Ünnepe júl. 30.*

Állatorvosok védőszentje: *szt. Eligius* püspök, hitvalló († 659). Mindennemű kézműves mesteriséghez értett. Állami pénzverőmester volt. Vallásos lelkülete azonban a papi pályára vonzotta. Noyoni püspök lett. Hatalmas vagyonát jótékony célra fordította. Élete végén mint miszcionárius egy frank városban *az állatjárványt* megszüntette. Ünnepe dec. hó 1. Képein törött lábú ló látható.

Állatok (állattulajdonosok) védőszentje: *I. Szt. Szilveszter* pápa († 335). A legenda azt mondja róla, hogy egy megölt *bikát* csodás módon életre keltett. Képein egy fekvő bika látható. Ünnepe dec. 31. Továbbá: *szt. Vendel* apát, hitvalló († 617). Irlandi királyi gyermek, aki a trón helyett a remete életet választotta. Legfőbb öröme az volt, hogy a vidék gazdáinak beteg *állatait gyógyítgatta*. Képein körülötte nyáj, lábainál pedig korona látható. Ünnepe okt. 20. *Védőszentek* még: *szt. Antal*, *szt. Sebestyén*.

Árvák védőszentje: *Emiliáni szt. Jeromos* hitvalló († 1537). Velencei nemes családból származott. Katona volt, fogságba került. A börtönből csodálatos módon kiszabadult és minden idejét az *árvák* és elhagyottak gyámolítására fordította. Vagyonából Velencében hatalmas *árvaházat* létesített és így az *árvák* atyja lett. Képein megláncolva látható. Ünnepe júl. 20. *Védőszentjeik* még: *szt. József*, *szt. Ivó*, *szt. Vince*.

Árvíz ellen: *Nepomuki szt. János* vértanú († 1383) pártfogását kérik. IV. Vencel cseh király Prágában a Moldova *folyóba* dobatta, mert a királyné gyónását nem árulta el. Árvizes vidékeken, hidakon szobra gyakran látható. Képe a folyóba zuhanó papot mutatja. Hidászok, hídvárosok (révészek), vízi molnárok védőszentje. Ünnepe máj. 16. *Védőszentek* még: Svéd szt. Katalin, Keresztelő szt. János.

Bankok védőszentje: *sz. Máté* apostol, evangélista († 60). Életét a megvetett és gyűlölt *vámszedéssel* kezdte. Képein sokszor erszénnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Corona vértanú.

(*Barátság* védőszentje: *sz. János* apostol, evangélista († 100 körül). Jézus legkedvesebb tanítványa. Késő öregkorában, mikor prédikálni már nem tudott, csak azt hangoztatta híveinek: *Fiacskáim, szeressétek egymást!* Egész életében a *barátságot és szeretetet* hirdette. Sokszor az isteni Üdvözítő vállára hajtott fővel ábrázolják. Ünnepe dec. 27.

Baziliták (görög szertartású rend) védőszentje: *Nagy szt. Bazil* († Kr. u. 1361). Ünnepe jún. 14. A rendet újból alapította Koriatovics Tódor herceg, Podolia fejedelme. Hazánkba 1354 előtt jöttek be. Lelkipásztorkodással foglalkoznak.

Bábosok (mézeskalácsosok) védőszentje: *szt. Ambrus* püspök, egyházdoktor († 397). Képein méhkassal ábrázolják, mert gyermekkorában — a legenda szerint — alvás közben egy *méhraj* szállott arcára és *mézet* rakott ajkára. Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: *szt. Bernát*, *szt. Bálint*, *szt. Mór*, *szt. Genovéva*, *szt. Miklós*.

Bádogosok védőszentje: *szt. Eligius* püspök, hitvalló († 659). Fiatal korában *kézműiparral* foglalkozott. Amikor egy darabka *érclemezt* talált, azt azonnal alakítani, kovácsolni kezdte. így látható képein is. Jámbersága a papi pályára vonzotta s püspök lett. Ünnepe dec. 1.

Bányászok védőszentje: *szt. Borbála* szűz és vértanú († 306). A legenda szerint előkelő pogány atya szép és eszes leányát féltette a kereszténységtől, ezért egy magas toronyba záratta. Borbála azonban e toronyból csodálatos módon kiszabadult. Mikor ezt atya megtudta, leányára emelte kezét. Erre hirtelen megnyílt egy *kőszikla* és Borbálát elrejtette üldöző atya elől. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: *szt. Anna*, *szt. Kelemen*, *Páduai szt. Antal*, *szt. Dániel*, *szt. Paulin*.

Bencésrend védőszentje: *szt. Benedek apát*, hitvalló (†543). Rendjét 529-ben alapította. A bencéseknek hazánkban való megtelepülése egybeesik a kereszténység felvételének idejével. Áldásos működésük indította meg hazánk művelődését. Ma tanítással és lelkipásztorkodással

foglalkoznak. A rend főapáti címerében a béke (pax) szót az áldásos szeretetet jelképező öt szív fogja körül. A rendalapító ünnepe márc. 21.

Betegágyasok védőszentje: *szt. Lénárd* hitvalló († 560). Nemesi frank család sarja. Lelkipásztorokodás után kolostorba vonult. Imádságára csodák történtek. Az aquitániai herceg *állapotos feleségét* és beteg gyermekét megmentette a haláltól. Ünnepe nov. 6. *Védőszentjeik* még: *szt. Dezső*, *szt. Margit*, *szt. Kinga*.

Betegápolók védőszentje: *Szieniai szt. Katalin* szűz, hitvalló († 1380). Sziena város gyapjufestőjének ez az utolsó, 25. gyermeke szüztiszta életét az Úr Jézusnak szentelte és kegyelmi erővel megáldva, örömmel segélyezte a szegényeket, vigasztalta a rabokat és önfeláldozóan *ápolta a legsúlyosabb betegeket*, amiért a Megváltó — szeretete jeléül — 5 szent sebével jelölte meg. Festőink átszellemült arccal, mellre tett, stigmatizált kézzel és töviskoszorús fejfel ábrázolják. Ünnepe ápr. 30. *Védőszentjeik* még: *Ist. szt. János*, *szt. Kamil*, *szt. Rókus*, *szt. Szirén*.

Béلبetegségben szenvedők pártfogója: *szent Fiakrius* remete hitvalló († 670). A világtól félrevonulva kertészkedéssel foglalkozott és gyógynövényeket termelt. Gyógynövényeinek teájától *sok béلبeteg* meggyógyult. A «fiaker-por» is róla kapta nevét. Képein ásó és kapa is látható. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjük* még: *szt. Wolfgang* (Farkas).

Bélpoklosok védőszentje: *sz. Lucián* mártír (†290). Franciaországban különös tiszteletben áll, mert megszüntette *ezt a betegséget*. Böjti időben még ma is — főképen Brouvaisban — kilencnapos hálaájtatosságot tartanak emlékezetére. Képein egy bélpoklos beteg mellett viraszt. Ünnepe jan. 8. *Védőszentek* még: *sz. Egyed*, *sz. Lázár*, *sz. Julián Hospitator*, *sz. Fiáker*, *sz. Merenus*, *sz. Radegund*.

Bénák védőszentje: *sz. Klotild* özv. hitvalló († 545). A franciaországi Toursban csodálatos módon forrást fakasztott, melynek vizében *több béna* visszanyerte testi épségét. Három szál liliummal ábrázolják; háttérben a gyógyító-forrás látható. Ünnepe jún. 3. *Védőszentjük* még: *sz. Zita*, *sz. Quirin*, *sz. Szervác*, *sz. Bonitus*, *sz. Farkas*, *sz. István* magy. kir.

Peresek védőszentje: *Nolai sz. Félix* hitvalló († 201) körül). A Decius-féle keresztényüldözés idején cserepekkal borított börtönéből egy angyal kiszabadította. A legenda szerint egy *béresnek* ellopott két ökre szentünk pártfogásával megkerült. Képein cserepekkal borított börtönben látjuk. Ünnepe jan. 14. *Védőszentjük* még; *sz. Onezim*.

Bérkocsisok, fuvarosok védőszentje: *sz. Fiakrius* (fiáker) hitvalló (†670). E szentéletű skót királyfi a trón helyett francia földön a remeteséget választotta. Sok csodát tett. Tisztelete igen

nagy. A *bérkocsisok* házának homlokzatán szobra állott; a *kocsisok* sapkájuk címerébe képét illesztették. Innen a «fiaker» elnevezés. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjük* még: szt. Illés.

Bírák védőszentje: *Aranyszájú szt. János* egyházdoktor († 407). Előkelő szülők gyermeke. *Fényes tehetség*, nagy *tanultság* és hatalmas *ékes-szólás* jellemezte. Képein konstantinápolyi érseki ornátusában a főpapi jelvényekkel és feje fölött aranyozott szárnyú, hófehér galambokkal ábrázolják. Ünnepe jan. 27. *Védőszentjük* még: szt. Ivó, Alexandr. szt. Katalin, szt. Miklós pp.

Bognárok védőszentje: *szt. József*, Jézus nevelőatyja; *ács* és *asztalos* volt. Ünnepe márc. 19. Képein gyaluasztallal látható. *Védőszentjeik* még: Alex. szt. Katalin, Keresztelő szt. János, szt. Anna és szt. Eligius.

Boldog kimúlás elősegítője: *szt. József*, az isteni Kisdéd nevelőatyja. A szentatyák írása szerint Jézusnak és szent Anyjának karjai között költözött az örökkévalóságba. Ezért ősi szokás szt. József segítségéért esedezni *boldog kimúlásért*. Ünnepe márc. 19.

Borbélyok védőszentje: *szt. Kozma és Dámján* vértanúk († 303). Ikertestvérek; jómódú és istenfélő szülőktől származtak. Kitűnő orvosok, akiket «ingyen kezelő» néven emlegettek. Rendíthetetlen hitükért vértanúhalált haltak. Ere-

lyeik a bécsi Szt. István dómban láthatók. Név-
 ünnepükön régen különféle arcbetegségek gyó-
 gyítására *szolgáló kenőcsöt* szenteltek. Képükön
 hosszú keleti öltözetben beteg mellett láthatók.
 Ünnepük szept. 27. *Védőszentjük* még: szt. Patrik,
 szt. Katalin (Alexand.).

Bortermelők, borkereskedők védőszentje: *Sara-
 gosai szt. Vince* vértanú († 304). A Dioklecián-
 féle keresztényüldözés nem tudta hitében meg-
 ingatni. Először *szőlőművesek kapójával* ütlegel-
 ték, aztán börtönbe vetették, végül tüzes ros-
 télyra fektették. Képein rostély látható a kínoz-
 eszközökkel. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még:
 szt. Márton, szt. Orbán, szt. Miklós, Keresztelő
 szt. János, szt. Amand, szt. Lubin.

Bőrbajban szenvedők pártfogója: *szt. Meren-
 nusz* apát hitvalló († 617). Gaél város zárdájának
 udvarában egy kiszáradt kútból forrásvizet
 fakasztott és ezzel a *bőrbetegségben* szenvedőket
 több esetben csodálatosan meggyógyította. Ün-
 nepe máj. 12. *Segítőszentjeik* még: szt. Antal,
 Limai szt. Róza, szt. Regina, Loyolai szt. Ignác,
 Boldog Gizella magyar királyné, szt. Ulrik.

Bőrcserezők védőszentje: *szt. Balázs* püspök,
 vértanú († 316). Királyi családból származott.
 Életéhez sok csodás cselekedet fűződik. Mivel
 igen jámbor életet élt, a Licinius alatt történt
 keresztényüldözéskor *bőrét* kínszatások közt *vas-
 gerebennel* tépték le. Ünnepe febr. 3. Képein

kínzásának jelvényével, vasszékével ábrázolják. *Védőszentjeik* még: szt. Tibold, szt. Márton, szt. Mária Magdolna, szt. József, szt. Sebestyén, szt. Bertalan, Keresztelő szt. János, szt. Simon ap., Alexandriai szt. Katalin.

Bőrgyárosok, — *munkások*, — *díszművesek* védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). A Messiás eljövételét hirdette; Jézust megkeresztelte; a pusztában prédikált. Öltözete teveszőrből volt; ágyéka körül *bőrövet*, lábán *sarut* viselt. Ismeretes képe Jézusnak a Jordán vizében való megkeresztelését ábrázolja. Ünnepe jún. 24.

Börtönőrök védőszentje: *szt. Lőrinc* vértanú († 258). Valérián császár alatt szörnyű kínzások után *börtönbe* vetették, de megjelent neki az Úr angyala és letörölte arcáról a véres verejtéket, sebeit pedig meggyógyította. Képein vasrostélyon fekvő ábrázolják. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjeik* még: szt. Ipoly, szt. Adorján, szt. Patrik, szt. Athanáz, Alex. szt. Katalin.

Búcsújárók védőszentjei: a *Napkeleti Bölcsék* (szt. Gáspár, szt. Menyhért, szt. Boldizsár). Képeik ismeretesek. Ajándékaikkal (arannyal, tömjénnel és mirhával) *zarándokoltak* a betlehemi Kisdedhez. Ünnepük jan. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Crescencia.

Buda védőszentje: Xavéri szt. Ferenc hitvalló († 1552). A budaiak az 1709-ben dühöngő pestisjárvány megszüntetéséért Xavéri szt. Ferencet választották védőszentjükké, akit az Egyház csodatevő hatalmáért már régóta nagy tiszteletben részesített. Közbenjárására a pestisjárvány megszűnt. Ünnepe febr. 3.

Bútorkereskedők védőszentje: IX. v. szt. Lajos francia király; hitvalló († 1270). A középkornak e nagy hőse királyi hatalmát népének boldogulására fordította. Palotáját fejedelmi állásának megfelelően *bútoroztatta be*, de a saját személyét illetőleg mindenben igénytelen volt. Királyi palástban, koronázott fővel ábrázolják, de a kezében tartott vánkoston töviskoszorú látható. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjük* még: Asszisi szt. Ferenc.

Bűnbánók, vezeklők védőszentje: szt. Mária Magdolna bűnbánó († 63). Bűnös nő volt, *de bűnbánatot* tartott s így a szentek dicső seregébe került. Képein kibontott hajjal a bűnbánat jelvényére, a koponyára tekint. Ünnepe júl. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Afra, Kortonai szt. Margit.

Ciszterci-rend védőszentje: Molesmei szt. Róbert apát († 1108). Rendjét 1098-ban alapította. Első letelepedésük hazánkban 1142-re esik. A gimnáziumi ifjúság tanításával és nevelésével, valamint lelkipásztorkodással foglalkoznak.

Magyar címerük kereszt, melynek ágazataiban a «mors» szónak egyes betűi vannak; a középső mezőben az éberség jelképe: a daru, melynek csőrében olajág, felemelt lábának karmai között pedig kő látható. Ünnepek: ápr. 29.

Cipészek és csizmadiák védőszentjei: *szt. Crispin* és *szt. Crispinian* vértanuk a 111. sz. közepeán. Francia földön, a Diocletian-féle keresztényüldözésnek lettek áldozatai, mert vallásos hitük szerint vasárnap megtagadták a cipészi munkát. A soissons-i várossparancsnok *bőrükből szíjat* hasítottatott. Képeiken cipésszerszámok láthatók. Ünnepek okt. 25. *Védőszentjeik* még: Keresztelő *szt. János*, *szt. Bertalan*, *szt. Simon*, *szt. Mór*.

Credo Egyesület védőszentje: *Veronai szt Péter* († 1252). Alakult 1921-ben. Célja a katolikus férfiak tömörítése, hitük bátor megvallása és a hitélet erősítése. Jelvénye: pajzsfoglatban fekete-fehér kereszt, felette nemzetiszínű mezőben *Credo* felirat. Ünnepe ápr. 29.

Cukrárszok és csemegések védőszentje: *szt. Makár* remete († 408 körül). Ifjú korában alexandriai *cukrászlegény* volt. Negyvenéves korában lett keresztény, és remete *szt. Antal* példájára a lelki magányba vonult. Képein vadállatok között mint remete látható. Ünnepe jan. 2. *Védőszentjeik* még: *szt. Mátyás*, *szt. Kozma* s *Dámján*, *szt. Lőrinc*, IX. v. *szt. Lajos király*.

Család védőszentje: szt. József, aki az isteni Kisdedre és a Boldogságos Szűzre vigyázott. Minden vallásos családnak és egyesületnek pártfogója. A *szentcsalád-képek* ismereteseek. Ünnepe márc. 19.

Csaplárosok védőszentje: IX. v. szt. Lajos királyi hitvalló († 1270). Szentföldi kereszteshadjáratí útja alkalmával — a legenda szerint — a *vendég-lősnél* elfogyasztott hűsítő italáért visszatértéig Yéigyűrfljét hagyta. Képein a kereszteshadjárat elén látható a Megváltó keresztjével. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Pál (Tre Fontane), szt. Ábrahám.

Csatornatisztítók védőszentje: szt. Gyula pápa hitvalló († 252). Ez az erélyes és buzgó pápa főpásztori működésének javarészt arra fordította, hogy szent hitünket a Jézus istenségét tagadó arianizmustól *megtisztítsa*. Ezért választották a csatornatisztítók védőszentjükké. Tiarával és a háromszemélyű egy Istent jelképező három keresztes vállvetővel ábrázolják. Ünnepe ápr. 12.

Cselédek védőszentje: szt. Zita szűz († 1278). Jámbor életét egy gazdag olasz családnál *szolgái minőségben* töltötte. Kútnál álló szolgáló képében ábrázolják. Ünnepe ápr. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Blanka, szt. Notburga.

Csendőrök védőszentje: szt. Márton toursi püspök hitvalló († 397). Katona-családból szár-

mázott. Megkeresztelkedéséig szintén katona volt és mint *örtiszt* teljesített szolgálatot. Szürke lovon ülő vitéznek ábrázolják, amint köpenyét koldussal megosztja. Ünnepe nov. 11.

Cserepezők védőszentje: *sz. Vince* vértanú († 384). Gazdag spanyol szülők gyermeke volt. Mint szerpapot, sem figyelmeztetéssel, sem fenyegetéssel nem tudta a Diocletian-féle keresztényüldözés hitében megingatni. Először a szőlőművesek kapójával ütlegelték, azután *tégla- és cserépdarabokkal* megrakott börtönbe vetették, végül tüzes rostélyra fektették, amint képein is látható. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: *sz. Mária Magdolna, sz. Márton, sz. Rubin, sz. Miklós, sz. Amand, sz. Orbán, sz. István vértanú, Keresztelő sz. János, sz. Borbála.*

Cserkészek védőszentje: *sz. György* vértanú († 303). Katona volt s ezért katonáknak és egyéb fegyveres karhatalomnak, valamint a legújabb kor leventéinek s a *cserkészeknek* is pártfogója. Sisakkal ábrázolják; lába a sárkány fején nyugszik, egyik kezében támadásra kardot, a másikban védelemre pajzsot tart. Ünnepe apr. 24.

Csillagászok védőszentje: *Areopagitasz. Dénes* püspök vértanú († 80). Fiatal porában Egyiptomban *csillagászáttal* foglalkozott. A Megváltó keresztrefeszítésekor mint 20 éves pogány ifjú az elsötétülés csodás jelenségére így kiáltott fel: *Vagy a világ alkotója szenved, vagy a világ-*

gépezet bomlik fel...» Szt. Pál prédikálására Athénben megtért s később Párizs csodásemlékű püspöke lett. Franciaországnak is védőszentje. Ünnepe okt. 9.

Csillárgyárosok védőszentje: *Keresztelő szt. János* (†30): Az Úrjézust, *a világ Világosságát*, a Jordán vizében megkeresztelte. Ünnepe jún. 24.

Csipkeverők, csipkekereskedők védőszentje: *sz. Anna* († I. sz.). A Boldogságos Szűz anyja; életét szorgos házimunkában töltötte (*kötés, varrás, horgolás*), ezért a gazdaasszonyok, varrónők, *csipkeverők* védőszentjüként tisztelik. Képein kis asztalkára helyezett varróeszközök láthatók. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: szt. Klára, szt. Veronika, Alex. szt. Katalin, szt. Lucia.

Csónakázók védőszentje: *sz. Kristóf* vértanú (†250). A Decius-féle keresztény üldözés idején vértanúhalált halt. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt *folyón* átvinnie, amint képein is látható. Ünnepe jún. 25. *Védőjük* még: Gábor főangyal.

Csonttörésben szenvedők pártfogója:.. *Regis szt. Ferenc* hitvalló († 1640). E jámbor jezsuita a szikláról lecsúszott, *lábát törte* és csak társáriak segítségével tudott bejutni abba a községbe, hol a hívőket gyóntatnia kellett. Midőn órák múlva a gyóntatószékből távozott, *lábtörésének már nyoma* sem volt. Képein a gyóntatószékben lát-

ható. Ünnepe jún. 16. *Segítőszentjeik* még: Kosztka szt. Szaniszló, Keresztelő szt. János, szt. Amália.

Csúzos betegségben szenvedők pártfogója: *szt Szulpic* püspök, hitvalló († 644). Mint katonapap II. Lothar frank királyt csodálatos módon gyógyította ki *csúzos* betegségéből. Ünnepe január 17. *Segítőszentjük* még: szt. Dominikus.

Dadogók védőszentje: *szt. Zita* szűz († 1278). Szolgáló volt. Imádságára néhány *beszéd-hibás* is visszanyerte beszélőképességét. Kút mellett állva korsóval ábrázolják. Ünnepe ápr. 20. *Segítőszentjük* még: szt. Mammolinus.

Dajkák védőszentje: *szt. Margit* szűz, vértanú († 304). Pogány atyja Antiochiában keresztény hite miatt kiszolgáltatta hóhérainak. A martyrologium azt jegyezte fel róla, hogy sokszor *jó-lelkű dajkája* rejtette el üldözői elől. Képein a kezében tartó kereszttel győzi le a sárkányt. Ünnepe július 20. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. Fuska, szt. Pantaleon, szt. Kozma és Dámján, szt. Raymond.

Díjnokok védőszentjei az *Evangélisták*, akik az Úr Jézus tanításait *leírták*.

Diplomaták védőszentje: *szt. Eligius* püspök, hitvalló († 659). A jámbor hagyomány kiválóan magasztalja azt a *diplomáciai ügyességet*, mellyel a pogány frízeket meghódította és a keresztény hitre térítette. Ünnepe dec. 1.

Díszítők védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista, vértanú († 74). Krisztus Urunk tanítványa nemcsak orvos volt, hanem képzőművészi hajlamánál fogva a *díszítő munkában* (aranyozás, fényezés, díszítés) is nagy névre *tett* szert. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: *szt. Lajos* király.

Domonkos-rend védőszentje: *szt. Domonkos* († 1221). Rendjét 1213-ban alapította. Hazánkban 1221 körül telepedtek le. Működésük: lelkipásztorkodás. Ünnepe aug. 4.

Domonkos apácák védőszentje: *szt. Domonkos* hitvalló († 1221). A rendet 1206-ban alapította. Hazánkban Árpádházi boldog Margit idejében telepedtek le. Leányok nevelésével és oktatásával foglalkoznak. Ünnepe aug. 4.

Droguisták védőszentje: *szt. Kozma és Dámján* vértanúk († 303). Orvosok voltak Kilikiában. *Gyógyszereikkel* főképpen a gyomor- és fertőzőbetegeken segítettek. A Diocletian-féle keresztényüldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Képeiken orvosi műszerek láthatók. Ünnepe szept. 27. *Védőszentjeik* még: *szt. Lukács* apost., *szt. Jakab* apostol, *szt. Rafael*.

Ecetgyárosok védőszentje: *szt. Amand* püspök, hitvalló († 679). Maastrichti püspök korában a gyógyszerészek könyve alapján megtanította híveit az *ecetgyártásra*. Képein templomot tart kezében; néha kígyó is látható lábainál. Ünnepe február 6. *Védőszentjük* még: *szt. Vince*.

Egyetemi hallgatók védőszentje: Nagy szt. Ger-gely pápa, egyházdoktor († 604). *Hatalmas tudá-sával és széleskörű ismeretével* újjá szervezte az istentiszteletet, megjavította az egyházi éneket. (Gregorián énekek.) Műveiből ma is olvastat az Egyház. Képein a kinyitott evangéliumos könyv látható, jobb vállán galamb ül. Ünnepe március 12. *Védőszentjeik* még: szt. Ambrus, Nagy szt. Leó, szt. Raymund.

Egyházi jogtudósok védőszentje: Pennaforti szt. Rajmond hitvalló († 1275). A barcelonai egye-temen a bölcselet és a jog tanára volt. IX. Ger-gely pápa megbízásából átdolgozta a *joggyűjte-ményt* (Decretales). Képén folyón úszó csónakban ül, melynek vitorlája az ő köpenye. Ünnepe január 23. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Egyházi kincsek védőszentje: szt. Lőrinc vér-tanú († 258). Keresztényüldözéskor a pogány császár arra akarta kényszeríteni, hogy a *templomi kincseket* adja ki. Lőrinc azonban a fenyegetések ellenére e kincseket a szegények között szétosztotta. Tüzes rostélyon szenvedett vértanúhalált, amint képein is látható. Ünnepe aug. 10.

Egyházi műtárgyak,—kegytárgyak védőszentje: szt. Rókus hitvalló († 1327). Gazdag család sarja. *Műkincseit, kegytárgyait, vagyonát* a szegények között szétosztotta és idejét a fertőzőbetegek ápolására fordította. Élete végén a szegényház-

ban halt meg. Ünnepe aug. 16. *Védőszentjük* még: szt. Lőrinc vértanú († 258).

Egyházi művészet védőszentje: *Biscopi* szt. *Benedek* apát († 690). A templomi ájtatosság növeléséért és az isteni tisztelet fényének emeléséért az *egyházi művészetet* pártfogolta. Képein díszes apáti ornátusban látható. Ünnepe jan. 12.

Egyházi zene védőszentje: szt. *Cecília* szűz, vértanú († 180—230 körül). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor az orgonán *saját szerzeményű darabjait* játszotta és énekelt hozzá. Festményein is ez látható. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: Nagy szt. Leó, Nagy szt. Gergely.

Elektromos művek, elektromos munkások védőszentje: szt. *Erazmus* püspök, vértanú († 303). Antiochiában hithirdető pap, később püspök. A Diokletian-féle keresztényüldözéskor bátor hitvallásáért mártírhalált szenvedett. Zivataros időben a hajók magas vasrúdjának csúcsán látható *elektromos eredetű fényjelenséget* róla nevezik szt. Elmo (Erasmus) tüzének. Képein püspöki ornátusban ábrázolják, mellette tégelyben felolvasztott kátrány és orsóra tekert hajókötél látható. Ünnepe jún. 3.

Elhánytak pártfogója: szt. *Mihály* főangyal, akit az Egyház ősidők óta a *másvilág őrállójának*, a paradicsom fejének nevez. Képe: sisakos, pajzsos angyal, lovon, ezzel a felírással: Quis ut Deus? Ünnepe szept. 29.

Elmebetegek védőszentje: *szt. Lénárd* apát, hitvalló († 560). Délfrancia családból származott. Szerzetes pap volt, az *elmebetegeket szeretettel gondozta*. Festményein szétszakított lánc mellett, apáti bottal ábrázolják. Ünnepe nov. 6. *Védők* még: *szt. Egyed*, *szt. Farkas*, *szt. Berta*.

Elveszett tárgyak megtalálásában segít: *Páduai szt. Antal* hitvalló († 231). Pádua védőszentjét XIII. Leó pápa a «világ szentjének» nevezte, mert a szenvedő emberiség hozzá folyamodik segítségért. Ábrázolásain jobb karján a kis Jézust tartja, aki megjelent neki. Ünnepe jún. 13. *Segítő* még: *Kis szt. Teréz*.

Epileptikusok védőszentje: *szt. Bibiana* szűz és vértanú († 260). Julianus apostata idejében *epilepsiások* és örültek közé zárták, akiket nyájas szavával megnyert és megnyugtatótt. Képein zöldelő faággal látható. Ünnepe dec. 3. *Védőszentjeik* még: *szt. Rémig*, *szt. Egyed*, *szt. Bálint*, *szt. Vitus*, *szt. Kristóf*, *szt. Antal* apát.

Erdészek védőszentje: *szt. Hubert* püspök, hitvalló (†727). Egykori feljegyzés szerint az *erdőben* egy szarvas állt vele szemben, melynek agancsai között fényes kereszt volt látható. Mikor ezt a pogány Pipin gróf meglátta, keresztény hitre tért. Püspöki ornátusban vagy vadászruhában ábrázolják; a háttérben Pipin gróf csodálkozó alakja látható. Ünnepe nov. 3. *Védőszentjük* még: *szt. József*.

Erdők és erdei munkások védőszentje: szt. Eligius püspök († 721—725 körül). Mielőtt zár-dába vonult, mint remete az *erdőben élt*, ahol a szegény *munkásokat* gyámolította. Képein jobb-jában a püspöki pásztorbot, baljában két kala-pács látható. Ünnepe dec. 1.

Erzsébet apácák védőszentje: *Magyar szt. Erzsébet* († 1231). Hazánkban 1240-ben teleped-tek le. Női betegek ápolásával foglalkoznak. Ünnepe nov. 19.

Elesett nők védőszentje: *szt. Afra* vértanú († 205). Késői legenda szerint ifjú korában po-gány, *elesett nő* volt, de szt. Nácisz püspök meg-tértítette s ettől kezdve jámbor életet élt. A Dio-kletián-féle keresztényüldözés áldozata lett. Ké-pein fiatal éveire való utalással fenyőtobozt tart kezében. Ünnepe aug. 5. *Védőszentjeik* még: Kori-nai szt. Margit, szt. Magdolna.

Esőért könyörgők pártfogója: *szt. Medárd* püspök, hitvalló († 560). A legenda szerint egy pajkos táncos csoport nem hallgatott Medárd üd-vös intésére, miért is a szt. püspök imádságára 40 *napos eső verte* szét a táncosokat. Ezért mondja a falusi nép: Ha Medárd napkor esik, 40 napos eső következik. Képén püspöki ornátusban a kezében levő könyvből esőért imádkozik. Ün-nepe jún. 8. *Segítőszentek* még: szt. Skolasztika, szt. Victoria, szt. Miklós, szt. Béla, szt. Domon-kos, szt. Bennó.

Esztergályosok védőszentje: *szt. Bernát* O. S. B. apát, hitvalló († 1114). Remeteségbe vonult, ahol *esztergályos mesterséggel* foglalkozott. Képein a farkas egy eltévedt juhot hoz vissza. Ünnepe ápr. 14. *Védőszentjeik* még: *szt. Mihály* főangyal, *szt. Péter*, *szt. Anna*, *szt. Hubert*, *Damjáni szt. Péter*, *szt. Erazmus*, *szt. Ivó*, *szt. Gummár*.

Evezősök védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). A Decius-féle keresztényüldözés idején vértanúhalált szenvedett. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy *megáradt folyón* átvinnie, amint képein is látható. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: *szt. Zénó*.

Égési sebekben szenvedők pártfogója: *szt. Lőrinc* vértanú († 258). Valérián császár idejében vértanúhalált halt, mert a templom pénzét nem akarta ellenségeinek kiszolgáltatni. *Vasrostélyon megsütötték*. Ez a jelenet látható képein is. Ünnepe aug. 10.

Éjjeli őrök védőszentje: *Alkantari szt. Péter* hitvalló († 1562). A ferencesek főnöke volt; igénytelen életet élt. Életírója szerint *sohasem aludt többet másfél óránál*. Képein ferencesrendi öltözetben feszületet tart kezében. Ünnepe okt. 19.

Ékszerészek védőszentje: *IX. v. szt. Lajos* király († 1270). Mint Franciaország királyának, fejedelmi állásáért nagy *fényt* és *pompát* kellett kifejtenie. Fején Jézus töviskoronájával, mellette pedig a királyi jelvényekkel ábrázolják. Ünnepe aug. 25.

Énekesek, énekművészek védőszentje: *sz. Cecilia* szűz, vértanú († 180—230 körül). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor az *orgonán játszott és saját szerzeményű darabjait énekelte*, amint képein is látható. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: IX. sz. Leó, sz. Balázs, sz. Benedek, sz. Dávid, Nagy sz. Gergely, sz. Ambrus, Keresztelő sz. János, Bolognai sz. Katalin.

Építészek védőszentje: *sz. Tamás* apostol, vértanú († 67). Midőn Kelet-Indiában egy hatalmas gerendát talált a tengerparton, fel akarta használni *templomépítésre*, de Sagamus király csak úgy engedte át, ha egyedül viszi be a városba. Ezt Tamás könnyű szerrel tette meg. Ennek láttára a király egész udvarával megkeresztelkedett. Ünnepe dec. 21. *Védőszentjük* még: sz. Márk, Keresztelő sz. János, Nagy sz. Gergely, sz. Borbála, IX. Lajos király, sz. Ilona.

Fagykár és köd ellen: *sz. Orbán* pápa, vértanú († 223) pártfogását kérik. Minthogy ugyanis Orbán napja abba az időbe esik (V. 25.), amikor az utolsó fagyhullám fenyegeti a gazdákat, azért egyes vidéken sz. Orbánhoz könyörögnek *jó időért*. Szőlőfürttel ábrázolják. Ünnepe máj. 25. *Védő* még: sz. Donát, sz. Szervác, sz. Pongrác, sz. Bonifác, sz. Gellért.

Fazekasok védőszentje: *sz. Bonitus* püspök († 710). A fazekasok készítményeit mindig nagy becsben tartotta. *Agyagmosdó-medencéje* ma is

látható Clermontban. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál apostolok, szt. Rade-gund, szt. Antal remete, szt. Flórián, Alexandriai szt. Katalin.

Favágók védőszentje: szt. József, az isteni Kisdéd nevelőatyja, *ács* volt. Képein ácsműhelyben foglalkozik. Ünnepe márc. 19. *Védőszentjeik* még: szt. Vince, szt. Genovéva, szt. Fiakrius.

Fáklyakészítők védőszentje: *Avellinói* szt. András hitvalló († 1608). Egy éjjeli hivatalos útja alkalmával zivatar lepte meg, de sem a kezében levő *fáklyát* nem oltotta el az eső, sem ruhája nem lett nedves. Szerzetesi ruhában ábrázolják, mellette egy angyal, kezében a brevárium. Ünnepe nov. 10.

Fegyvertárak védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vértanú († 306). A legenda szerint pogány atyja a szép és eszes leányt, hogy kereszténnyé ne legyen, egy vártoronyba záratta, amely egyben *fegyvertárul* is szolgált, mint képein is látható. Innen az angyal csodálatos módon kiszabadította. Ezután megkeresztelkedett, atyja elfogatta és súlyos kínzások közt kivégeztette. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius, Dániel próféta, szt. Vilmos remete.

Fejfájásban szenvedők védőszentje: *Szienai* szt. Katalin szűz († 1380). A legenda szerint egy

előkelő római nőt erős *fejfájásától* megszabadított. Képein kezében tartja a gyűrűt, mellyel az Úr Jézus eljegyezte. Ünnepe április 30. *Védőszentjeik* még: szt. István diakónus, Asszisi szt. Ferenc, szt. Dénes, Damjáni szt. Péter, szt. Athanáz, szt. Pongrác, szt. Hugó, szt. Bibiana.

Fertőző betegségben szenvedők védőszentje: szt. *Rókus* hitvalló († 1327). Gazdag olasz család gyermeke volt; vagyonát a szegények közt szétosztotta és életét a súlyos *fertőzőbetegek* ápolására és gyógyítására fordította. Képein egy ifjú zarándokbotot tart kezében, mellette a szájában kenyeret tartó kutya, mely őt táplálta. Ünnepe aug. 16.

Festők (szoba), *mázolok* védőszentje: szt. *Lukács* apostol, evangélista vértanú († 74). Jómódú szülői nemcsak az orvostudományokra képesít tették, hanem a *festészetre* is. Két Madonna képünket — a hagyomány szerint — az apostol festette. (Censtochovában és Rómában a Santa Maria Maggiore templomban.) Ábrázolásain festőeszközök láthatók. Ünnepe okt. 18.

Festőművészek védőszentje: *Bolognai szt. Katalin* szűz († 1463). Előkelő család sarja. Klarissza apáca. Néhány *sajátkezű festményét* a bolognai klarissza zárda ma is kegyelettel őrzi. Képein kezében tartja a kisded Jézust, aki Szűz Máriával megjelent neki. Ünnepe május 3. *Védőszentjeik* még: Lukács evang., Ker. szt. János, Mihály arkangyal.

Féltékenységgel küzdők védőszentje: *Portugáliai szt. Erzsébet* királyné († 1336). Férje: Dénes király, kicsapongó ember volt és *féltékenykedett* nejeére. Nem bízván magában, nem bízott másban sem. Szt. Erzsébet sírján számos csoda történt. Képein királyi koronával és rózsával látható. Ünnepe júl. 8.

Férjes nők védőszentje: *szt. Klotild* özvegy, († 545). A vallásos *asszonyok példaképe*. Férjét, a pogány I. Klodvig francia királyt, jámborságával megnyerte a kereszténységnek. Képein angyal kíséretében alamizsnát oszt; mellette a címer három szál liliummal. Ünnepe jún. 3. *Védőszentjük* még: szt. Anna.

Filozófusok védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló, egyházdoktor († 1274). A középkor fényes csillaga, a Domonkos-rend dicsősége. Tudományát XIII. Leó pápa 1879-ben *mranybölcsesség*-nek nevezte. A művészek íróasztalnál ülve, írás közben ábrázolják. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Jusztin, szt. Ágoston, szt. Kelemen, szt. Ambrus, Alex szt. Katalin.

Fináncok védőszentje: *szt. Máté* apostol, evangelista(† 70). Mielőtt az Üdvözítő tanítványa lett, vámos volt: a rómaiak részére *adót* és *vámot* szedett. Erszénnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Zacheus.

Fodrászok védőszentje: *IX. vagy szt. Lajos* király, hit valló († 1270). Elődjeivel ellentétben

nem viselt *szakállt*, hanem csak *bajuszt*. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Kozma és Dámján, szt. Patrik, szt. Mária Magdolna.

Foglyok (a börtönben) védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló († 345). Egy ártatlanul bebörtönzött gyermeket csodálatos módon *kiszabadított*, és visszavitt anyjához. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Domonkos, szt. Lénárd, szt. Rókus, szt. Borbála.

Foglyok kiváltására alapított rend védőszentje: *Nolaskói szt. Péter* hitvalló († 1256). A foglyok sanyarú sorsán való töprengésére megjelent neki a Boldogságos Szűz és intésére megalapította a fentnevezett rendet. (Mercedáriusok rendje.) Képein a trinitariusok ruhájában látható, körülötte megszabadított rabszolgák. Ünnepe jan. 31.

Fogorvosok védőszentje: szt. Apollónia szűz, vértanú († 249). Alexandriában pogány elemek Apollóniát, ezt a tisztalelkű szüzet kényszeríteni akarták hitének elhagyására. Semmi módon sem tudták hitében megingatni, ezért *fogait* kiverték. Mikor a poroszlók körmei közül kiszabadult, egy határozott ugrással az égő máglyára szökött. Képén fogorvosi műszerek láthatók a pálmával, mellette égő farakás. Ünnepe febr. 9. *Védőszentjeik* még: szt. Lambert, szt. Rókus, szt. Erzsébet, szt. Kozma és Dámján.

Forrázott sebekben szenvedők pártfogója: szt. Lőrinc vértanú († 258). A mártírok dicső pálmá-

ját azzal szerezte meg, hogy Egyházunkhoz való hűségéért a pogány helytartó tüzes vasrostélyon sütötte. Képein is így látható. Ünnepe aug. 10. *Segítőszentek* még: Olajban főtt szt. János.

Földművesek, földbirtokosok, gazdák védőszentje: szt. *Vendel* hitvalló, apát († 617). Irlandi királygyermek, aki nem a trónt, hanem a remeteéletet választotta. Legfőbb öröme volt, ha a vidék *gazdáinak nyáját* őrizhette, beteg állatait gyógyíthatta. Képein körülötte nyáj, lábánál pedig a királyi trón látható. Ünnepe okt. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Lénárd († 560), szt. Antal († 356), szt. Izidor remete, szt. Fiakrius, szt. Joachim, Keresztelő szt. János, szt. Lucia, szt. Margit, szt. Márton, szt. Medárd, szt. Lőrinc.

Franciskánusok védőszentje: *Asszisi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Rendjét 1209—1212 közt alapította. 1228. év óta vannak hazánkban. Hit-szónoklattal, gyóntatással és hitoktatással foglalkoznak. Címerükben megváltásunk jelvényének tövében keresztbe tett stigmatizált kezek láthatók. Ünnepe okt. 4.

Futárok (küldöncök) védőszentje: *szt. Adorján* vértanú († III. század). Galérius Maximus alatt kezét és lábát levágták. A legenda szerint halála után feleségének megjelent és *hírt közölt* vele. Képein üllővel ábrázolják, melyen levágott tagjai láthatók. Ünnepe március 4.

Fuvarosok védőszentje: *sz. Kristóf* vértanú († 250). A Decius-féle keresztényüldözés idején vértanúhalált halt. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, amint képein is látható. Ezért választották az összes *szállítóművek* védőszentjévé. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjeik* még: *sz. Zeno*, *sz. Rikárd*.

Fülbajban szenvedők pártfogója: *Pirrotti sz. Pompilius* hitvalló († 1756). A spanyol Tamaris városban (1892-ben) *egy gennyes fültőgyulladásos, gyógyíthatatlan beteg sz. Pompilius* ereklyéinek érintésére visszanyerte egészségét. Ünnepe júl. 15. *Segítőszentjeik* még: *sz. Benedek* apát, *sz. Polikárp*, *sz. Aurél*, *sz. Kornél*.

Füldők védőszentje: *sz. Kozma és Dámján* vértanúk (†303). Kilikiai jámbor orvosok; gyógynövényekkel készített *füldőjükben* sok súlyos beteget csodásan meggyógyítottak. A keresztényüldözéskor (Diokletlán alatt) vértanúhalált haltak. Képein kígyóval körülcsavart bot látható orvosi műszerekkel. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: *sz. Lajos kir.*, *sz. Magdolna*.

Fűszeresek védőszentje: *sz. Mihály* főangyal. *Jelképe a mérleg*, mellyel a másvilágon jó és rossz cselekedeteinkért lelkünket *mérlegeli*. Isten igazának elszánt és diadalmas harcosa. A fűszerkereskedők égi patrónusokat tisztelik benne. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: *sz. Kozma és Dámján*, *sz. Miklós*, *sz. Jakab*.

Gabonakereskedők védőszentje: *szt. Miklós* püspök († 350 körül). Midőn Myra városát éhínség fenyegette, e város püspöke egy gazdag szicíliai gabonakereskedőnek álom képében megjelent és arra kérte, vigye *gabonáját* Myrába, ott drága pénzért értékesítheti. Képein három kenyeret tart kezében. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: *szt. Sebestyén*.

Gazdaasszonyok védőszentje: *szt. Franciska* özvegy, hitvalló († 1440). Rómában született. Előkelő szülei férjhez adták, de ekkor is önmegtagadó életet élt. Jelmondatához: «*A háztartás az asszonynak legszebb erénye*» — példásan ragaszkodott. Életének második felét özvegyiségben töltötte és az általa alapított zárdában fejezte be életét. Képein a szentségtartó előtt hódol, melynek sugari szíve felé lövellnek, mellette angyal áll. Ünnepe márc. 9. *Védőszentjeik* még: *szt. Anna*, *szt. Márta*, *szt. Szabina*.

Gazdatisztek védőszentje: *szt. Bonifác* vértanú († 303). Egy gazdag római nőnek volt *sáfárja*. Úrnőjének szolgálai annyira szerették, hogy a vértanú holttestét 500 aranyért megváltották, bebalzsamozták és Rómába vitték. Vértanúságának jelvényével, szurokkal telt üsttel ábrázolják. Ünnepe május 14. *Védőszentjük* még: *szt. Lőrinc*.

Gelencserek (fázekasok) védőszentje: *szt. Bonitus* püspök, hitvalló († 710). Marseillei helytartói

állásából emelkedett a clermonti püspöki stálumba. Különös érzéke volt a *gelencsérek díszes készítményei* iránt. Remek agyagmedencéjét ma is mutogatják Clermontban. Püspöki ornátusban ábrázolják; mögötte levő asztalkán díszes poharak láthatók. Ünnepe jún. 5.

Gipsz (stukkó) munkások védőszentje: szt. Lajos király hitvalló († 1270). Királyi palotáját gipszdíszítéssel látta el. Képe: Fején Krisztus Urunk töviskoronája, mellette koronázási jelvényei. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjük* még: szt. Bertalan.

Gombatenyésztők védőszentje: Remete szt. Antal hitvalló († 356). Vagyonos szülők gyermeke. Gazdagságát a szegények közt szétosztotta, aztán kolostorba vonult, majd remete életet kezdett. «Szt. Antal» hegyén, egy forrás mellett telepedett le s itt egy kis kertet létesített, benne zöldséget, *gombát* termesztett és abból élt. 105 éves korában halt meg. Képein egyiptomi T kereszt látható. Ünnepe jan. 17.

Gombkötők védőszentje: Assiszi szt. Ferenc hitvalló († 1226). A gazdag olasz posztókereskedő fia egy ideig szintén atyja üzletében dolgozott, ahol *gombkötő* üzemük is volt, de az Úr hívó szavára a nép barátjainak, a ferencesek rendjének (franciskánusok) megalapítója lett. Képein stigmatizált sebhelyei láthatók. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: IX. v. szt. Lajos király, Nagy szt. Teréz, szt. Lukács apostol.

Gyámok védőszentje: Aranyszájú szt. János egyházdoktor († 407). Nagy tudásával, hatalmas ékesszólásával a szegények, özvegyek, árvák *gyámolítását* élete legszebb munkájának tartotta. Méhkassal ábrázolják. Ünnepe jan. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Ivó.

Gyermekek védőszentje: Kalazanti szt. József hitvalló († 1648). Spanyolországban hallja e mennyei szózatot: «József, menj Rómába, reád vár a szegény, az árvának te lesz gyámolítója». Római látomásában felismeri *hivatását, hogy a gyermekek nevelésére, oktatására hívja az Isten.* így nyitja meg a kegyes iskolát, amelynek vezetését rendjére: a Kegyes-tanítókra (piaristákra) bízza. Képein a gyermekek között látható, amint oktatja őket. Ünnepe aug. 27. *Védőszentjeik* még: Örzőangyal, szt. Alajos, szt. Imre, Kosztka szt. Szaniszló, szt. Orsolya, szt. Brigitta, szt. Merici Angéla szűz, szt. Miklós.

Gyertyamártók (-öntők) védőszentje: szt. Ambrus egyházdoktor, püspök († 397). A hagyomány szerint gyermekkorában alvás közben méhraj telepedett arcára, s mézet rakott ajakára, amint képein is láthatók. A *gyertyamártók a méhviaszért választották védőjüknek.* Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Balázs, szt. Genovéva, szt. Bernát.

Gyógynövények termelőinek védőszentje: szt. Fiakrius remete († 670 körül). Meauxi kertjében

gyógynövények termelésével foglalkozott, s ezekkel gyógyította súlyos betegeit. A jól ismert «*Fiaker-por*» gyógynövényeiből készül. Képein kertjében növényeit kapálja; háttérben kápolnája látható. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjeik* még: szt. Kozma és Dámján, szt. Lukács.

Gyorsírók védőszentje: szt. Kasszián vértanú, püspök († 303). Midőn az izmolai ifjúságot a *gyorsírá*sra tanította, Diokletian helytartója elfogatta és az ifjúságot arra kényszerítette, hogy mesterüket, aki írásközben a keresztény hitet terjesztette, stílusukkal halálra szurkálják. Sírjánál, Imolában számos csoda történt. Püspöki ornátusban ábrázolják, baljában viasztáblát, jobbában pedig stílust tart. Ünnepe aug. 13.

Gyógyszerészek, gyógyszertárak védőszentje: szt. Kozma és Dámján vértanúk († 303). Orvosok voltak Kilikiában. Maguk készítette gyógyszereikkel csodásan hatottak a betegekre. Mély, rendíthetetlen vallásosságukért a Diokletian-féle keresztényüldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Képeiken lombikkal és gyógyszert keverő tégelylyel láthatók. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, szt. Jakab, szt. Emil, szt. Timót, szt. Rókus, Istenes szt. János.

Gyomorbajosok, gyomorfekélyben szenvedők védőszentje: szt. Kozma és Dámján vértanúk († 303) E szentéletű orvosok hatásos gyógyítónövényeikkel enyhítették a gyomorfájdalmakat és sok

esetben a *gyomorfekélyt* is csodásan megszüntették. Ünnepük szept. 27.

Gyónók védőszentje: *szt. Péter* apostol, vértanú († 67). Péter az Üdvözítőtől kérdezte: «Uram, hányszor *vétkezhetik* ellenem atyámfia, hogy megbocsássak neki? Talán hétszer?» Felelé neki Jézus: «Nem mondom neked, hétszer, hanem hetvenhétszer». (Máté 18, 21—22.) Ünnepe jún. 29. *Védőszentjeik* még: Nepomuki *szt.* János, *szt.* Egyed.

Gyümölcstermelők, gyümölcskereskedők védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). A legenda szerint, mikor Kristóf az isteni Kisdedet a megáradt folyón átvitte, mennyei intésre botját a földbe szúrta, mire a bot kivirágzott és *gyümölcsöt* termelt. Gyakran így is ábrázolják. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjeik* még: *szt.* Jakab apostol, *szt.* Lénárd, *szt.* Adelgund.

Hadsereg védőszentje: *szt. Márton* püspök, hitvalló († 397). Egy római pogány tribun fia. Sabaria Sicca (Szombathely?) helységben született. Tíz éves korában ismerte meg a keresztény vallást. Már *katona* volt, mikor 23 éves korában megkeresztelkedett. *Katonáskodása* idején egy szegény koldussal *megosztotta köpenyegét*. Mély vallásossága a papi pályára vonzotta s hamar püspök lett. Életéhez számos csoda fűződik. Teste Toursban (Franciaországban) pihen. Képén fehér lovon ül, köpenyét kettévágja, hogy egyik

részét a koldusnak adja. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. György, szt. Mór, Loyolai szt. Ignác, szt. László, szt. Kapisztrán János.

Hadszertárok védőszentje: szt. Borbála szűz és vértanú († 306). Jámbor legenda szerint e szép és okos szűznek pogány atyja útjába állt, hogy kereszténnyé legyen. Egy erős vártoronyba záratta, mely egyben *fegyvertárul* szolgált. Borbálát azonban az angyal e várból csodálatos módon kiszabadította, megkeresztelkedett, és ezért atyja súlyos kínzások között vetett véget szűztiszta életének. Fején vértanú koszorúval, kezében a kehelyből kiemelkedő szent ostyával ábrázolják. Ünnepe dec. 4.

Hajadon leányok védőszentje: szt. Ágnes szűz, vértanú († 304). A IV. századbéli Róma pogány kormányzójának csábító unszolására is hősiek védője maradt az *örök szüzességnek*. Képén két karjában az ártatlan báránnyt tartja. Ünnepe jan. 21. *Védőszentjeik* még: szt. László magyar király, szt. Ambrus, szűz szt. Margit.

Hajógyárok, — *munkások* védőszentje: szt. Márton hitvalló († 397). Amikor zivataros időben hajójával sziklák között egy szigetre utazott, buzgó imádságára *hajója* szerencsésen partot ért. Fehér lovon ülő lovag alakjában ábrázolják. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Noé, szt. Kelemen.

Hajósok védőszentje: szt. Kelemen pápa, vértanú († 101). A római hagyomány szerint Traján császár a kereszténység erős terjedése miatt Kelemen pápát elfogatta és egy kopár szigetre száműzte, de ő ott vizet fakasztott. Erre a pogány császár Kelemen pápának nyakára vasmacskát köttetett és a *tengerbe fojtatta*, de a hívők buzgó imájára a vértanú pápa holttestét angyalok csodálatos módon a római San Clemente bazilikába hozták. Képein hajóhorgony látható. Ünnepe nov. 21. *Védőszentjeik* még: Nepomuki szt. János, szt. Lucia, szt. Kristóf, szt. Rafael., szt. András, szt. Erasmus, szt. Miklós, szt. Piacid, szt. Krisztina.

Halászkok, halkereskedők védőszentje: szt. Péter apostol, evangélista vértanú († 67). Péter, a *halászmester* a Genezáret taván történt csodálatos *halfogás* után kivonta hajóját a partra, elhagyta mindenét, családját, foglalkozását és követte Jézust (Luk. V. 5.) Leggyakrabban kulccsal ábrázolják. Ünnepe jún. 29. *Védőszentjeik* még: szt. András apostol, szt. Miklós, szt. Amand, Nepomuki szt. János.

Haldoklók védőszentje: szt. Borbála szűz és mártír († 306). Midőn Kosztka Szaniszló (1568) a jezsuitarendbe való belépés előtt Bécsben súlyos betegen feküdt, áhítatos lélekkel végzett imaáldozatai alkalmával szent Borbálához esedezett, aki a nagy beteghez hét *angyallal küldte el az élet Kenyerét*, s meggyógyult. Képein kezé-

ben tartja azt a kőtoronymintát, melybe atyja bezáratta. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Ábel, Ádám fia, kit az Egyház a haldoklók litániájában is említ, továbbá szent József, szt. Borbála, szt. István diakónus, Sziennai szt. Katalin, szt. Rókus, szt. Szervác.

Hallgatás (szótartás) védőszentje: *Nepomuki szt. János* vértanú († 1383). A buja életű IV. Vencel cseh király kételkedett nevének hűségében és Nepomuki Jánost kényszeríteni akarta a királyné gyónásának *elárulására*. E jámbor életű udvari pap azonban visszautasította e becstelen kívánság teljesítését, mire a király a Moldova vizébe dobatta. Úgy is ábrázolják, hogy a gyóntatószékben a királyné gyónását hallgatja. Ünnepe máj. 16. *Védőszentjei még*: Keresztelő szent János.

Hangszerkészítők védőszentje: *szt. Cecília* szüz, vértanú († 200 körül). A legenda szerint saját szerzeményű darabjait *orgonán lejátszotta*. Képein orgonával ábrázolják. Ünnepe nov. 22.

Harangozók, harangöntők védőszentje: *Remete szt. Antal apát* († 356). Pusztában töltött remetesége alatt ájtatoskodásának kezdetén és végén mindig egy fára függesztett *csengővel* adott jelet. Képein gyakran úgy látható, hogy barlangjában térdenállva imádkozik, háttérben nyitott imakönyv és harang. Ünnepe jan. 17. *Védőszentjeik* még: szt. Borbála, szt. Ágota, szt. Zsuzsanna.

Harisnyakötők, — *szövők* védőszentje: *szt. Anna*, a Boldogságos Szűz anyja. A háziasszonyoknak pártfogója. Egész életét szorgos *házi-munkában* töltötte, azért választották a *harisnyakötők*, — *szövők* védőjüknök. Legtöbbször úgy ábrázolják, hogy asztalka mellett ül, melyen varró-, kötő-, fonóeszközök láthatók. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: *szt. Severus*, *szt. Balázs*, *szt. Lucia*, *szt. Clarissza*, *szt. Veronika*.

»

Házasság védőszentje: *Regis* *szt. Ferenc* hitvalló († 1640). Szerény, ájtatos jezsuita; lelkes beszédeivel védte a tisztas *házasságot* és kemény szavakkal ítélte el a *vadházasságokat*. Működését missziós útján áldás kísérte. Gyónatószéknél ülve ábrázolják. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjei* még: *szt. Miklós*, *szt. Orsolya*, *szt. Bálint*, *szt. Joachim*.

Házfelügyelők, *házmesterek* védőszentje: *szt. Simon* hitvalló († 1035). Szirakuzai előkelő szülők gyermeke. Bölcs nevelők mellett nagy tudásra tett szert. Szelíd és alázatos természete szerzetbe vitte. Élete vége felé, mint szigorú aszkéta a zárda kötornyában *kulcsári teendőket* végzett. Képein remete magányában sátora előtt ül, mellette a szarvastehén, mely tejével táplálta. Ünnepe jún. 1. *Védőszentjeik* még: *szt. Parthenius*, *szt. Szeráf*, boldog Egyed.

Háziasszonyok védőszentje: *szt. Franciska* özvegy, hitvalló († 1440). Rómában született.

Előkelő szülei e vallásos életű nőt férjhez adták, de ekkor is önmegtagadó életet élt. Jelmondatához: «*A háztartás gondja az asszonynak legszebb erénye*» — példásan ragaszkodott. Ábrázolásánál a gondos háziasszony látható, amint a háztartáshoz a mellette levő öszvéren fát visz haza s a koldust könyöradományban részesíti. Ünnepe márc. 9. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. Márta, szt. Szabina.

(*Hegymászók* védőszentje: *Hegyi szt. Bernát* hitvalló († 1008). E jámbor életű kanonok az Alpeseket járó utasok védelmére a róla elnevezett hágón két menedékházat építtetett. Több veszedelmes helyzetben levő *hegymászt* megmentett. Képein gyakran úgy látható, amint a hegyszakadék szélén kutyájával a hegymászt megmenti. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Petronella, szt. Kristóf.

Hentesek védőszentje: *szt. Miklós* püspök hitvalló († 345). A legenda szerint három *lemészárolt* gyermeknek újra visszaadta életét. Művészi alkotásokon «Három Gyermeke a Puttonyban» jelképe a szózó dézsának szimbolizálására. Ünnepe december 6. *Védőszentjeik* még: szt. Mátyás ap., szt. Bertalan ap., szt. András ap., szt. Hubert, szt. Borbála, szt. Antal apát, szt. Flórián.

Hímzés mesterségének védőszentje: *szt. Klára* szűz († 1253). Ájtatos szülei az Úr félelmében

nevelték. Zárdai szűz lett. Legnagyobb öröme a jócselekedet végzése. Finomművű egyházi ruhákat *hímzett* a templomok részére. Képein apáca-ruhában áhítatos lélekkel viszi az örökéggőt az Oltáriszentség elé. Ünnepe aug. 12. *Védőszentje* még: szt. Lukács.

Hírlapírók védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* püspök, hitvalló († 1622). Sales ősi grófi várának ivadékát a vallásos szülők gondosan nevelték, hogy a világ életnek tekintélyes munkása legyen. Ferenc azonban hő vágyát teljesítette: pap lett, később püspök. Szerető szíve, világos esze vezette *írói tollát*. Képein íróasztalánál jobbában toll, bal kezében fõműve: a nyitott Filothea. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apóst., Aquin. szt. Tamás.

Hittanhallgatók védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló († 1274). A domonkosrendnek e nagy fiát és dicsőségét, aki hatalmas *teológiai tudásáért* nyerte el az egyházdoktori címet, XIII. Leó pápa 1879-ben a katolikus iskolák *égi védőjévé* tette. Képein fehér talárban okos szemével előre néz; jobbában irón, baljában irat-csomó. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Pál, szt. Ágoston.

Hitterjesztők védőszentje: *Xavéri szt. Ferenc* hitvalló († 1552). A spanyol főnemes ifjú hatalmas szellemi kinccsel vonult a megalapított Jezsuita-rendbe, hol nagy feladat várt rá.

Indiába ment missziós munkára; így lett a katolikus *hitterjesztés* indiai apostola. Képein jezsuita talárját mellén kibontja, szíve Isten szeretetétől lángol. Ünnepe dec. 3. *Védőszentjeik* még Klavér szt. Péter, a néger misszió apostola († 1654).

Hittudósok védőszentje: *sz. Pál* apostol, vértanú (t 67). A «doctor gentium» méltán védője a hittudósoknak, mert életével és vérével, nyílt eszével és bölcseségével Aranyszájú szt. János szerint foglyul ejti az *Anyaegyház tollforgatón*. Ábrázolásain vértanuságának jele, a kard látható. Ünnepe jún. 30. *Védőszentjük* még: az Apostolok, szt. Ágoston, Aquinói szt. Tamás, Pennaforti szt. Rajmund.

Honvédségünk védőszentje: *sz. László* királyi hitvalló († 1095). E magyar dalia szent tudott lenni az országos gondok és ádáz háborúk közepe is. *Honvédő* királyi homlokára a magyar lovagkor jámbor legendái színes virágkoszorút fontak. Festményein koronás fővel vitézen ül fehér lován; háttérben háború dúl. Ünnepe jún. 27. *Védőszentje* még: Kapisztránói szt. János hitvalló († 1456).

Hordárok védőszentje: *sz. Kristóf* vértanú († 250). Ismeretes előttünk az a kedves kép, mikor a megáradt folyón a jámbor Kristóf *átvisz egy gyermeket*, aki nem más, mint az isteni Kisdéd, ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Bonaventura.

Huszáraink védőszentje: *szt. György* vértanú († 309). A sárkányölő *vitéz ezredesnek* egész élete küzdelem volt a gonosz szellem ellen. Már *szt. István* király az ország védőjévé választotta. Képein vagy barna lován nyargal, vagy mennyei koronával bátran előre néz; jobblábával a sárkányon tapos; vállát pajzzsal védi. Ünnepe ápr. 23. *Védőszentje* még: *szt. Márton*.

Idegennyelvű levelezés és idegenforgalom védőszentje: *Assiszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Kitűnően értett s levelezett franciául s ezért az *idegennyelvű levelezők* és az *idegenforgalommal foglalkozó* irodák patrónusuknak választották. Képein franciskánus ruhában átszellemülten az egekbe néz; kitárt tenyerein a stigmák láthatók. Ünnepe okt. 4.

Idegességben, idegbetegségben szenvedők védőszentje: *szt. Bertalan* apostol és mártír († I. sz.). Szelíd természetéért és nyugodt társalgásáért mindenki szerette. Arméniában a királynak *idegbeteg leányát* csodásan meggyógyította. Képein nyugodt tekintete mennyei boldogságot sugároz; egyik kezében kés, másikban imakönyv látható. Ünnepe aug. 24. *Védőszentjük* még: *szt. Ubald*.

Időjárás (rossz, fagyos idő) ellen: *szt. Szerbác* 360), *szt. Pongrác* vt. († 304), *szt. Bonifác* vértanú (†303) közbenjárását kérik. A népies meteorológia e három szentet «fagyos szentek» néven említi, mert május 11., 12. és 13. táján rendszerint erős *éjtszakai lehűlések* szoktak bekö-

vetkezni. Képeiken kiterjesztett szárnyú sas a napsugaras eget jelképezi. Ünnepeik: máj. 11., 12., 13. *Védőszentek* még: szt. Orbán, szt. Medárd, szt. Sirenus.

Ifjúság védőszentje: szt. Imre herceg († 1031). Királyi család sarja. Szűztiszta életével a *tiszta-lelkű fiatalság* védője. Képein fején a hercegi korona, jobbjában az ártatlanság lilioma; mellette a királyi jelvények. Ünnepe nov. 5. *Védőszentjei* még: szt. Alajos, szt. Szaniszló, szt. Tarzicius, Kanisius szt. Péter, Kai. szt. József, Berchsman szt. János.

Ifjúsági egyletek védőszentje: szt. József, az isteni Kisdéd nevelőatyja, aki az Egyházban a család és az *egyesületi élet* védője. Gyakori képe, melyen a haldokló szt. József mellett az Üdvözítő áll, a Boldogságos Szűz pedig térdelve imádkozik. Ünnepe márc. 19.

Illatszert kereskedők védőszentje: *Mária Magdolna* bűnbánó († 63 körül). Jézus vacsorán volt Lázár házában, s midőn az asztalnál ültek, Mária (Magdolna) vévén egy font drága, igazi nárduszenetet, megkené Jézus lábait,... és megtelek a ház a *kenet illatával*. (Ján. XII. 1—3). Képein a kibontott hajú Magdolna bűnbánó tekintettel néz a koponyára; feje fölött megváltásunk jele látható. Ünnepe júl. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Máté, szt. Lukács, szt. Márk, szt. Lajos király, szt. Miklós pp.

Imatestvérület védőszentje: *Nérei szt. Fülöp* hitvalló († 1595). XIII. Gergely pápa felszólítására alapította 1575-ben e testvérületet, melynek tagjai fogadalom nélkül mélyítik a hitéletet; a tudatlanokat tanítják és a szegényeket gyámolítják. Ünnepe máj. 26.

Imádságos lelkek védőszentje: *Nagy szt. Teréz* szül. († 1582). Spanyolország védőszentje; mindnyájunk részére örök időig irányítást ad az *ájtatos imádság* végzésére. Képein apácaruhában imádságos tekintettel néz előre, jobbában író-toll, baljában könyv látható. Ünnepe okt. 15.

Irgalmas nénék (Szürke nénék) védőszentje alapítójuk: *Páli szt. Vince* (†1660). Hazánkban 1842-ben telepedtek le. Betegápolással és tanítással foglalkoznak. Ünnepe júl. 19.

Irgalmasok rendjének védőszentje alapítójuk: *Istenes szt. János* († 1550). Hazánkban 1650-ben telepedtek le. Működésük: betegek ápolása. A rend tagjai orvosok, gyógyszerészek és ápolók. Címerükben fésző gránátalma van, tetején koszorús kereszt a csillaggal. Ünnepe márc. 8.

Intézeti növendékek védőszentje: *Kosztka szt. Szaniszló* hitv. († 1568). E jámbor és csodás emlékü *jezsuita növendék* életéhez számos csoda fűződik. Ünnepe nov. 13. *Védőszentjük* még *Gonzaga szt. Alajos, szt. Imre*.

Írnokok védőszentje: *szt. Péter apostol és az evangélisták*, akik az isteni Üdvözítő cselekedeteit, életét és tanításait *leírták*. Ünnepük jún. 29. *Védőszentjük* még: *szt. Lucia*.

Irodalmi viták védőszentje: *szt. Péter* apostol, vértanú († 67). Az Úr Jézus a tanítványokkal váltott párbeszédei után így szólt hozzájuk: «Ti is el akartok menni?» Erre Péter azt felelte: «Uram, kihez mennénk? Az örök élet igéi nálad vannak». (Ján. 6, 69). Kulcsokkal ábrázolják. Ünnepe jún. 29.

Írók védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* püspök, hitvalló († 1622). Sales ősi grófi várának ivadékat a vallásos szülők igen gondosan nevelték, hogy a világi életnek tekintélyes munkása legyen. Ferenc azonban csak a papi pályán találta meg boldogságát. Szerető szíve és világos esze vezette *tekintélyes írói tollát*. Művei közül Filotheája legismertebb. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: *szt. Pál, Aqu. szt. Tamás, szt. János* evang.

Iskolatestvérek védőszentje: *De la Salle szt. János* († 1719). Rendjét 1682-ben alapította. 1894-ben telepedtek le hazánkban. Elemi iskolákban tanítással foglalkoznak. Ünnepe máj. 15.

Iskolák, iskolásgyermek védőszentje: *Alexandriai szt. Katalin* szűz és vértanú († 305). Tudományáról, bölcsességéről, messze földön

híres volt. Képein a vértanúság koronájával látható. Jobbjával áldólag tekint az ég felé, baljában könyvet tart, mögötte összetört *kerék* látható. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjeik* még: Nagy szt. Gergely, Aquinói szt. Tamás, szt. Miklós, szt. Mátyás apostol.

Isteni Megváltó Leányai védőszentje: *Liguori szt. Alfonz* († 1787). A rendet Eppinger Erzsébet Alfonza alapította 1849-ben. Magyarországon 1863 óta működnek. Tanítással és betegápolással foglalkoznak. Ünnepük aug. 4., Szt. Alfonz napja.

Isteni Szeretet Leányai védőszentjük: *szt. Franciska* özvegy († 1440). Ezt az apáca-társulatot Lechner Franciska 1868-ban alapította. Magyarországon 1870-ben telepedett meg. Leányokat tanítanak; cselédekét helyeznek el. Ünnepük márc. 9.

Isteni Üdvözítő Nővérei (Salvator Nővérek), védőszentjük: az *Isteni Üdvözítő*. Alapító: Szentkeresztről nevezett Jordán Ferenc. Alapító anyja: Báró Wüllenweber Mária Terézia. Alapítási év 1888. Magyarországon 1899-ben telepedtek le. Foglalkozásuk: Leányok tanítása, betegápolás, missziós tevékenység, házvezetés. Ünnepük dec. 25.

Járvány ellen: szt. Rókus hitvalló († 1327) pártfogását kéri. Gazdag olasz család gyermeke volt; minden vagyonát a szegények között

osztotta szét, aztán önfeláldozóan a *járványos betegek* ápolására szentelte életét. Képein is így látható. Ünnepe aug. 16. *Védőszentek* még: Xaveri szt. Ferenc, szt. Márta, szt. Bálint, szt. Genovéva, szt. Lajos király, szt. Mihály főangyal.

Jegyesek védőszentje: *szt. Dorottya szűz* és vértanú († 288). E szép és okos szüzet a pogány római prefektus erényességéért fejvesztésre ítélte. Midőn a vérpad felé kísérték, egy fiatal ügyvéd gúnyosan azt kiáltotta feléje, hogy a paradicsomkertből küldjön neki almát és rózsát. Dorottya, amikor *menyei Jegyesétől* elnyerte szüziességének koronáját, egy ifjúval 3 almát és 3 szál rózsát küldetett gúnyolójának. Képein is ez látható. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjeik* még: szt. András, szt. Miklós, szt. Ágnes, szt. Bálint, szt. Ambrus, Páduai szt. Antal.

Jegyzők védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista († 70). Művelt orvos volt. Értelmesen és világosan *jegyezte* le a *Mester* tanítását. Festményein tudós fővel írja a szentírást. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. János, szt. Máté, szt. Márk, szt. Péter apostol, szt. Miklós, Alexandriai szt. Katalin.

Jezsuiták védőszentje: *Loyolai szt. Ignác* († 56). Rendjét 1534-ben alapította. Magyarországon 1561-ben telepedtek le. Az ifjúság oktatásával és pasztorációval foglalkoznak. Lelki gyakorlatokat vezetnek. Irodalmi tevékenységet

fejtenek ki. Címerük: a sugárzó nap mezejében az Üdvözítő jelképe (IHS.) látható. Ünnepe júl. 31.

Jéggýarak és jégárusok védőszentje: *sz. Mátyás* apostol († 60 körül). A népmonda «Jégtörő Mátyásnak» nevezi. Képein vértanúságának jelenvényeivel látható; vállán bárd; mellette lándzsa és kövek. Ünnepe febr. 24.

Jogászok védőszentje: *sz. Ivó* hitvalló († 1303) Bretagnei jámbor szülők gyermeke, aki az egyetemen feltűnt nagy *jogi készségével*. Pappá szenteltetése után azonnal egyházi vizsgálóbíró lett. A szegények, özvegyek, árvák ügyeit védte. Sok csodás cselekedet fűződik nevéhez. Ábrázolásain íróasztala mellett védi a szegények ügyeit. Ünnepe máj. 19. *Védőszentjeik* még: Alexandriai szent. Katalin, szent. Rajmond.

Jó halált kérők védőszentje: *Kosztka szent. Szaniszló* († 1568). E kedves ifjú, kit jámbor életéért «kis angyalnak» neveztek, a jezsuita noviciátusban halt meg. Halála előtt *szent. Borbála két angyal kíséretében elhozta hozzá a legméltóságosabb Oltáriszentséget*. Képein angyal hozza az Eucharisziát. Ünnepe nov. 13. *Védőszentjük* még: szent. István diakónus, szent. József.

Juhászok védőszentje: *Boldog János* († 1460 körül). *Juhásként* élte le életét. Jámborságáért és tisztaságáért már kortársai is magasztalták

az egyszerű juhászt. Sírját ma is sokan felkeresik francia földön. Képein juhai között áhítatos lélekkel végzi imádságát. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: Pascal a «szent juhász», szt. Lucius.

Kalaposok védőszentje: szt. *Kristóf* vértanú († 350). A keresztények üldözése idején Decius pogány császár a hitéhez hű Kristófon úgy állt bosszút, hogy *fejére tüzes sisakot* tétetett, testét vaspadra vonatta, mely alatt tűz lobogott. Képein úgy látható, amint erős termetével egy kisdedet visz át a folyón. Ünnepe: július 25. *Védőszentjeik* még: szt. Balázs, szt. Borbála, szt. Jakab és Fülöp apóst.; szt. Márton, szt. Kelemen.

(*Kallózás* védőszentje: *///. szt. Jakab apostol* (†64). Hitéért úgy szenvedett vértanúságot, hogy a templom párkányán először *kallózóbotjával fejbeverték*, aztán onnan letaszították. Képein nyugodt zarándok-arccal látható, kalapjában kagylót, kezében botot tart. Ünnepe május 1. *Védőszentjük* még: szt. Tibold.

Kapucinusok védőszentje: *Assiszi szt. Ferenc* († 1226). Hazánkban 1674-ben telepedtek le. Lelkipásztorkodással és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepük: okt. 4.

Kapusok (portások) védőszentje: szt. *Simon* hit valló († 1035). Szirakuzai előkelő szülők gyermeke. Bölcs nevelők mellett nagy tudásra tett

szert. Szelíd és alázatos természete szerzetbe vitte. Élete vége felé — mint szigorú aszkéta — a zárdában *kulcsári teendőket* végzett. Képein erdei kunyhó előtt főlíansait olvassa, mellette a szarvastehén pihen, mely tejével táplálta. Ünnepe: jún. 1. *Védőszentjeik* még: szt. Parthenius, szt. Szeráf, boldog Egyed.

Karmeliták védőszentje: *Nagy szt. Teréz* († 1582). A rendet Berthold kalábriai kereszteslovag alapította. Hazánkban 1288-ban telepedtek le. Gyóntatással, hitszónoklattal és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepekük: okt. 15.

Karmelita Nővérek. Alapításuk ideje: 1891. *Védőjük Jézus isteni Szíve*. Hazánkban 1907-ben telepedtek le. Foglalkozásuk árva gyermekek nevelése és napközi otthonok fenntartása. Ünnepe: Jézus szentséges Szívének ünnepe.

Kaszálók, sarlózók védőszentje: *szt. Notburga* szűz († 1313). Lásd Aratás.

Katolikus Írók védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* hitvalló (1567—1622). Szavojai vallásos szülők gyermeke. Sok *ismeretet* gyűjtött, míg pap, később püspök lett. *Filothéáján kívül Levelei* ismeretese, írása közben gyakran égi segítségért esedezett. Képein átszellemült arcával gondolatokba mélyed. Jobbjában toll, baljában Filothea című műve látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apostol, Aquinói szt. Tamás.

Katonák védőszentje: szt. Sebestyén vértanú († 296). A bátor *katona* mintaképe, akit a keresztény hit terjesztésekor sem a *nyilazás*, sem a bottal való ütlegelés nem rettentett meg. Oszlophoz kötött, nyilakkal átlőtt teste a képeken felismerhető. Ünnepe jan. 20. *Védők* még: szt. Márton püspök, szt. György, szt. Gordius százados, Loyolai szt. Ignác, szt. Borbála, szt. Mihály főangyal.

Katasztermérvnőkök védőszentje: szt. Tamás apostol, vértanú († 67). Tamás apostol kelet-indiai útjában a tengerparton talált hatalmas gerendát fel akarta használni templomépítésre, de ezt Sagamus király csak úgy engedte át, ha *egyedül viszi a távolban levő városba*. Ezt Tamás apostol könnyűszerrel megtette. Képein gyakran mérőszöggel és lándzsával ábrázolják. Ünnepe dec. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Márk, Ker. szt. János, Nagy szt. Gergely, szt. Borbála, szt. Lajos király, szt. Ilona.

Kádárok, pintérek védőszentje: szt. Barnabás apostol, vértanú († 63). «Derék férfi volt, telve Szentlélekkel és hittel.» (Ap. csel. 11, 24). Misziós útja alkalmával *kézimunkával (kádár) kereste kenyerét*. Képein zarándok képében, hosszú bottal és könyvvel látható. Ünnepe jún. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. József, Keresztelő szt. János, szt. Mária Magdolna, szt. Patrik, szt. Lénárd, szt. Flórián, szt. Orbán, szt. István diakónus.

Kályhások védőszentje: *szt. Bonitus* püspök, hitvalló († 710). A fazekasoknak és kályhásoknak azért védőjük, mert készítményeiket mindig nagy becsben tartotta. *Agyagmosdómedencéje* ma is látható Clermontban. Képein is ábrázolják. Ünnepe jún. 5. *Védőszentjeik* még: Péter és Pál apostol, *szt. Radegund*, *Remete szt. Antal*.

Kárpitosok védőszentje: *szt. Lajos* királyi hitvalló († 1270). E szentéletű francia király templomokat, zárdákat építtetett; a híres Sorbonne-egyetem megnyitása nevéhez fűződik. Királyi palotájának *kárpitosmunkái* híresek voltak. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: *szt. Lukács*, *Assz. szt. Ferenc*.

Kávésok, fagyaltkészítők védőszentje: *IX. v. szt. Lajos* királyi hitvalló († 1270). «Poissy Lajos, Jézus alázatos katonája» (mint magát nevezte) pénteken és böjti napokon csak *tejet és hűsítő italokat* vett magához. Olyan képét is ismerjük, melyen a királyi trónra helyezett feszület előtt imádkozik. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: *szt. Amand*, *szt. Vince*, *Ker. szt. János*.

Kefekötők védőszentje: *szt. Borbála szűz* és vértanú († 306). A pogány Diozkár, Borbálának atyja, ártatlan leányát keresztény hitéért kiszolgáltatta ellenségeinek, akik sebekkel borított *testét lószőringgel dörzsölték* és *vasfésűkkel szaggatták*. Képein kehely látható a szentostyával, melyet kezében tart. Ünnepe dec. 4. *Védőszent-*

jeik még: szt. Sebestyén, szt. Márton, szt. Lajos király, szt. Lukács, szt. Rókus. Remete szt. Antal, Kereszt, szt. János.

Kegyess tanítórend (Piaristák) védőszentje: *Kalazanti szt. József* hitvalló († 1648). Rendalapító. Társulatát 1621-ben XV. Gergely pápa «szabályozott papok» (clerici regulares) címmel renddé emelte. A rend működése: az ifjúság nevelése, oktatása, lelkipásztorkodás. Címere: Maria Mater Theou (Mária Isten Anyja) kezdő és végső betűi felett elhelyezett keresztes korona. Hazánkban a rend 1642 óta működik. Ünnepe aug. 27.

Kelmefestők védőszentje: *szt. Simon* apostol, vértanú († 70 körül). A szentiratok zelota (buzgó) néven említik. A hagyomány azt tartja, hogy az isteni Üdvözítő meghívása előtt *kelmefestő* volt. Képein mint zarándok mélyen elmerül az Üdvözítő tanainak olvasásában. Ünnepe okt. 28. *Védőszentjeik* még: szt. Menignus, szt. Mihály, szt. Mór, szt. Quirinus, szt. Kristóf.

Kereskedők védőszentje: *Alamizsnás szt. János* püspök, hitvalló († 620). Alexandriai szentéletű püspök; vagyonát a szegények között *szétosztotta*; egy tönkrement gazdag *kereskedőt pénzzel és 20 ezer mérő gabonával* ajándékozott meg. Képein is ez a jelenet látható. Erekyéit a török császár Hunyadi Mátyásnak Budára küldötte, de 1530 óta a pozsonyi dómban őrzik. Ünnepe:

jan. 23. *Védőszentjeik* még: Asszisi szt. Ferenc, szt. Márk, szt. Dániel, szt. Joakim.

Kereskedelmi utazók védőszentje: *boldog Nagy Károly* hitvalló († 814). Német-római császár. Egész életében buzgó keresztény életet élt. Különösen nagy gondot fordított a *tisztességes kereskedelem lebonyolítására* és a vásárok szabályszerűségére. Képein császári köpenyben, koronával, karddal, birodalmi almával és az acheni dóm modelljével látható. Ünnepe jan. 28.

Keresztes Nővérek védőszentje: *Szent András Hubert* hitvalló († 1834). Alapította florentini Teodóz kapucinus atya 1844-ben. Magyarországon 1865-ben telepedtek le. Foglalkozásuk leánynevelés és szegényházakban betegápolás. Ünnepe szept. 14.

Kerékpárosok védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, ezért választották az összes szállító- és *forgalmi eszközök* védszentjévé. Képein a kis Jézust a megáradt folyón vállán viszi át. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Zénó.

Kertészek védőszentje: *szt. Dorottya* szűz, vértanú († 288). A Diokletian-féle keresztényüldözéskor hitéért vérét ontotta. A legenda szerint, mikor a vesztőhelyen jámbor lelke felszállt az égbe, üldözőjének *rózsákkal telt kosarat küldött*. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe febr. 6.

Védőszentjeik még: szt. Genováva, Ker. szt. János, szt. Miklós, szt. Anna, szt. Lőrinc, szt. Borbála, szt. Fiáker, szt. Ádám, szt. Ágnes, szt. Bertalan, szt. Gertrúd, szt. Mária Magdolna, Limai szt. Róza, szt. Rókus.

Kesztyűsök védőszentje: szt. Bertalan apostol, vértanú († 60). Amikor Örményország királyának öccsét megtérítette, a király annyira megharagudott Bertalanra, hogy *bőrét* elevenen lenyúzatta. Képein vértanúságának bizonyoságául fejét kezében tartja; mellette kés és könyv látható. Ünnepe aug. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Lénárd, szt. Mária Magdolna, szt. Jakab.

Kéményseprők védőszentje: szt. Flórián mártír († 304). Felső-Ausztriában született. Katona volt. A Dioklétian-féle keresztényüldözéskor hitéért vértanúhalált szenvedett. Gyermekkorában vizesvedrével egy *égő házat* megmentett. Képein is ez látható. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Borbála, szt. Anna, szt. Lőrinc, szt. Antal apát. Keresztelő szt. János.

Képkereskedők védőszentje: *Assiziszi Ferenc* hitvalló († 1226). Megváltónk megmutatta neki sebhelyeit. E csodálatos látomás után szt. Ferenc *kezén, lábán és oldalán szintén feltűntek* Krisztus Urunk *szentséges sebhelyei*, melyeket egészen haláláig viselt. Képei is feltűntetik a stigmatizációt. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, szt. János evangélista, szt. Raymund.

Képzőművészek védőszentje: *sz. Aquila* hitvalló († 70 körül). E szentéletű *képzőművész* itáliai házában *sz. Pál* apostol is megfordult. Kortársai «*képzőművész*» melléknévvel illették. Ünnepe júl. 8. *Védőszentjük* még: *sz. Lukács*.

Késesek, köszörűsök védőszentje: *Keresztelő sz. János* vértanú († 30 körül). Heródiás leánya, Szalóme annyira elbűvölte táncával Heródest, Galilea fejedelmét, hogy e táncos leány kívánságára Heródes *késsel* levágatta *sz. János* fejét. Képein Szalóme tálcán tartja a levágott fejet. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: *sz. Elek*, *sz. Katalin*, *sz. Pál* apostol, *sz. Dénes*, *sz. Eligius*.

Kincstárok védőszentje: *sz. Lőrinc* vértanú († 258). Valérián pogány császár kínzások között akarta kikényszeríteni szentüktől, hol vannak elrejtve az *egyházi kincsek*, de Lőrinc ezeket inkább a szegények között osztotta szét, mintsem ellenségeinek szolgáltassa ki. Tüzes *rostélyon* szenvedett vértanúhalált. Képein is így látható. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjük* még: *sz. Máté* apostol.

Kocsigyárosok védőszentje: *sz. József* hitvalló. Az isteni Üdvözítő nevelőatyja; mestersege *ács* volt. *Kocsigyártók*, bognárok is védőjüket tisztelik benne. Ácsműhelyben gyaluasztal mellett ábrázolják. *Védőszentjük* még: *sz. Mihály* főangyal, *sz. Eligius*, *sz. Lucia*.

Kocsisok védőszentje: *szt. Fiakrius* remete († 670). Írországból francia földre ment, ahol remeteéletet élt. Életéhez igen sok csodás cselekedet fűződik. Tiszteletére a bérkocsisok házait szobrával díszítették és képét kalapjukon viselték. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjük* még: *szt. Marcell*.

Kofák védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). A legenda szerint, mikor Kristóf az isteni Kisdedet a megáradt folyón átvitte, mennyei intésre botját a földbe szúrta, mire ez kivirágzott és gyümölcsöt hozott. Ünnepe jún. 25.

Koldusok védőszentje: *szt. Márton* toursi-püspök, hitvalló († 397). Katonáskodása idején, midőn égi jelenetre köpenyének felét egy koldusnak adta, egyúttal *élelmét is megosztotta a koldussal*. Gyakran képein is így látható. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: *szt. Aegidius*, *szt. Benedek*, *szt. Elek*, *szt. Clarus*, *Thüringiai szt. Erzsébet*, *szt. Julianus Hospitator*, *Pirotti szt. Pompilius*, a koldusok atyja.

Korcsolyázók védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie. Azért minden szállító és forgalmi eszköz védőszentje. Úgy ábrázolják, amint az isteni Kisdedet vállán tartja. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: *Hegyi szt. Bernát*, *szt. Zénó*.

Kórházak, klinikák védőszentje: Istenes szent János hitvalló († 1550). Portugáliában született, de égi hivatását spanyol földön nyerte meg. Isteni látomásra Granadában az elhagyatott betegek gyógyítására megnyitotta *kórházát*. Alapított rendjének, az Irgalmas rendnek feladatává tette a *betegek gondozását* Képein súlyos beteget emel karjai közé. Ünnepe márc. 8. *Védőszentjeik* még: szent Rókus, szienai szent Katalin.

Kosárkötők védőszentje: szent Márk apostol, evangélista, vértanú († 67). Szent ereklyéit Alexandriából, hol püspök volt, 829-ben *kosárban* vitték Velencébe, hogy az «Adria királynőjét a nagy veszedelemtől megmentse. Íróttal és könyvvel ábrázolják; háttérben szárnyas oroszlán látható. Ünnepe ápr. 25. *Védőszentjeik* még: szent Péter és Pál, Keresztelő szent János, szent Tamás, szent István vértanú, szent Eligius, Remete szent Pál.

Kovácsok védőszentje: szent Adorján vértanú († 290 körül). Galérius Maximus idejében ezredes volt. Jámbor nevének buzgalmán épülve, szintén megkeresztelkedett. Ezt azonban a császár nem tűrte, s ezért a hóhérok kínzások között testét *vashorgokkal megszaggatták és izzó máglyán megégették*. Képein egy törötlábú lovat gyógyítgat; háttérben a kovácsüllő látható. Ünnepe szept. 8. *Védőszentjeik* még: szent Péter, szent Borbála, szent Eligius, szent Mátyás apostol, szent Bernát, Keresztelő szent János, szent Péter, szent Vítus, szent Dunktán.

Kőfaragók védőszentje: *szt. Borbála* szűz és vértanú († 306). Borbálát pogány atyja haragjában egy erős, *bástyával körülvett várba* záratta, hogy keresztényé ne lehessen. Egy angyal azonban csodás módon kiszabadította és megkeresztelkedett. Erre atyja elfogadta és kivégeztette. Képein bástyatorony látható. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: *szt. Tamás* apostol, *szt. István* diakónus, *szt. Kelemen*, *Keresztelő szt. János*, *szt. Dániel* próféta.

Köhögésben, légcsőhurutban szenvedők pártfőgója: *szt. Kventin* (Quintinus) vértanú († 303 körül). Ereklýéinél a *köhögésben* és *légcsőhurutban* szenvedők gyakran visszanyerték egészségüket. Vértanúságának jeléül megláncolt kézzel és lábbal ábrázolják. Ünnepe okt. 31. *Védőszentjeik* még: *szt. Agatha*, *szt. Anasztáz*, *szt. Farkas*, *szt. Walburga*.

Költők védőszentje: *Naziansi szt. Gergely* püspök, egyházdoktor († 390). Hittudós volt. Naziansi püspök korában *158 himnuszt* és több teológiai művet írt. Képein íróasztalánál ír, feje fölött pedig galamb látható. Ünnepe máj. 9. *Védőszentjeik* még: *szt. Cecília*, IX. *szt. Leó*, *szt. Balázs*, *szt. Benedek*, *szt. Dávid*, *Nagy szt. Gergely*, *szt. Proszper*.

Kőművesek védőszentje: *szt. Márk* apostol, evangélista, vértanú († 67). A velencei Márk-templom kupolájának építésekor (830) *egy kő-*

műves az állványról leesett, de szt. Márk pártfogásával halálos bajából kigyógyult. írotollal és könyvvel ábrázolják; háttérben a szárnyas oroszlán. Ünnepe ápr. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál apostolok, Keresztelő szt. János, szt. Tamás apostol, szt. István I. vértanú, szt. Eligius, szt. Patrik, Remete szt. Antal, szt. Borbála, szt. Simon apostol.

Könyvek és könyvtárak védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Róma pogány helytartója tombolt dühében, mert Lőrinc diakónustól nem tudta megszerezni az Egyház kincseit. A kínpadon és a tüzes rostélyon átélt szenvedések között meglátta az Úr angyalát, aki a vértanúság pálmáját nyújtotta feléje. E nagy mártír könnyei tapadtak a pápai *könyvtár* mellett épült díszes templom köveihez. Ezért választotta az Egyház szt. Lőrincet a könyvek és könyvtárak védőszentjévé. Dalmatikában ábrázolják; jobbában pálmaág; balja egy élére állított rostélyon nyugszik; háttérben a Vatikán könyvtára és temploma látható. Ünnepe aug. 10.

Könyvkötők védőszentje: szt. *Bertalan* apostol vértanú († 60). Jámbor hagyomány szerint az apostolt *elevenen megnyízták* és aztán keresztrefeszítették. A könyvkötők valószínűleg azért választották védőszentjüknek, mert eleinte csak bőrrel kötötték könyveiket. Képein fejét tenyerében tartja. Háttérben kés és könyv látható. *Védőszentjeik* még: szt. Lajos király (szabad

idejében könyvet kötött), szt. János evang., szt. Lukács evang.

Könyvnyomdászok védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló, egyházdoktor († 1274). E tudós domonkosrendi szerzetes olyan gyorsan dolgozott, hogy néha 3—4 írnoknak mondta tollba magvas gondolatait. Húsz év alatt *száznál több könyvet írt*. Tollal és irattekerccsel ábrázolják. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Ágoston, Alex. szt. Katalin, szt. János evang., Szalézi szt. Ferenc.

Köszvényben szenvedők pártfogója: *Nagy szt. Gergely* pápa egyházdoktor († 604). Szentegyházunk tudós pápája élteobb korában fájdalmas *köszvénye* miatt alig hagyta el a betegágyat. Néha képein is úgy ábrázolják, hogy kerevetére dőlve adja ki rendeleteit. Szenttéavatási jegyzőkönyv szerint több *köszvényes* betegen segített. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjeik* még: Nerei szt. Fülöp, szt. Bálint, szt. Lénárd, szt. (podagrás) Julián, szt. Szulpic, szt. Leánder.

Kötelesek, kötélgyártók védőszentje: *szt. András* apostol vértanú († 70). A betszaidai halász éppen elszakadt hálójának javításához szükséges *fonalat fonta*, mikor fülébe hatott az isteni Mester felejtetetlen hangja: «Jöjj utánam és emberek halászává teszlek». Ábrázolása az András (X) kereszttel történik. Ünnepe nov. 30. *Védőszentjük* még: szt. Pál apost.

Kőtörők védőszentje: *szt. István* első vértanú († 37 körül). Az ősi egyház első diakónusainak feje. «Telve volt kegyelemmel és erővel és nagy csodákat művelt a nép között». (Ap. Csel.) Ezért a jeruzsálemi zsidók kihurcolták a városból, *megkövezték* és vérért ontották. Ez utóbbi jelenet látható képein. Ünnepe dec. 26.

Kötszerészek védőszentje: *szt. Kozma és Dámján* vértanúk († 303). E szentéletű orvosok nemcsak orvossággal, hanem *kötszerekkel* is ellátták betegeiket. Keresztény hitükért a vértanúság dicső pálmája lett jutalmuk. Erekyéik 1649 óta Münchenben láthatók. Piros talárban orvosi műszerekkel ábrázolják őket. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: *szt. Lukács*, *szt. Jakab*, *szt. Rafael főangyal*, *szt. Timót*.

Kutak védőszentje: *szt. Lénárd* hitvalló († 560). Franciaországi kolostorfőnök volt. A legenda szerint fiatal korában a sátorépítéshez messziről kellett neki vizet vinnie. Útközben — égi intésre — *botját a földbe szúrta, és ott forrásra bakkant*. Szenttéavatása óta a kutak és vízművek védőjét tisztelik benne. Ábrázolásánál a Szent Szűz előtt esedezik; háttérben látható a forrás, melyből vizet merítenek. Ünnepe nov. 6.

Kútásók védőszentje: *szt. Mamertus* püspök, hitvalló († 477). Midőn Franciaországban veszedelmes tűzvész pusztított, a legenda szerint a püspök buzgó imádságára *bővizű forrás* fakadt,

s így a *tüzet* elolthatták. Képein égő ház látható. Ünnepe május 11. *Védőszentjük* még: szt. Flórián.

Lakatosok védőszentje: *szt. Péter* apostol, vértanú († 67). Az isteni Mester e szavakkal nyújtotta neki a mennyország *kulcsait*: «Neked adom a mennyek országának kulcsait». (Máté 16, 19.) Kulcsokkal ábrázolják. *Védőszentjeik* még: szt. Baldomér (lakatosinas volt), szt. Lénárd, szt. Eligius, szt. Bonaventura.

Lazaristák védőszentje és alapítója: *Páli szt. Vince* († 1660). Társulatát 1624-ben alapította. Hazánkban 1898-ban telepedtek le. Céljuk a keresztény erények gyakorlása, lelkigyakorlatok tartása, a hívők buzgalmának ápolása. Ünnepük júl. 19.

Lámpagyárosok, lámpagyárak védőszentje: *szt. Máté* evang., vértanú († 60 körül). A lámpagyárosok szt. Mátét bizonyára azért választották védőjüknek, mert megörökítette az isteni Üdvözítő eme szavait: «Gyertyát nem azért gyűjtanak, hogy véka alá tegyék, hanem a gyertyatartóra, hogy *világítson mindazoknak*, akik a házban vannak. (Máté V. 15.) Ünnepe szept. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, Keresztelő szt. János.

Látszerészek védőszentje: *szt. Hubert* püspök, hitvalló († 727). A legenda szerint, midőn Hubert

az erdőben vadászott, egy szarvas agancsai között *fénylő kereszt* tűnt fel. Püspöki ornátusban ábrázolják; háttérben a szarvas agancsai közt kereszt látható. Ünnepe nov. 3.

Lázás betegek pártfogója: *sz. Júlia* mártírnő Trójában (III. sz.). Azon a helyen, hol keresztény hitéért vértanúhalált szenvedett, forrás fakadt, amelynek vizétől több lázas beteg meggyógyult. Képein kút látható, melynek vizével a lázbetegeket gyógyította. Ünnepe júl. 21. *Védőszentjeik* még: *sz. Gellért* apát, *Kosztka sz. Stanisló* († 1568), *sz. Ulrik*, *sz. Genovéva*, *Ferr. sz. Vince*, *Pád. sz. Antal*, *sz. Medárd*, *sz. Vilmos*.

Lelencek, lelenházak védőszentje: *Páli sz. Vince* hitvalló († 1660). Ennek az angyali lelkű szentnek legfőbb gyönyörúsége volt a szegények, *lelencek*, testi és lelki betegek gyámolítása. Képein missziós-papi alakja átszellemülten tekint a kezében levő keresztre; háttérben egy betegápoló apáca látható. Ünnepe júl. 19.

Léghajósok védőszentje: *sz. Kristóf* vértanú († 250). Szállítóműveink védőszentje. A legenda szerint egy megáradt folyón át *vállán vitte* a kis Jézust. Ünnepe jún. 25, *Védőszentjük* még: *sz. Zénó*.

Likörgyártók védőszentje: *sz. Amand* püspök, hitvalló († 679). Maastichti püspök korában megtanította híveit *az üdítő és gyógyító italok* készí-

tésére és kezelésére. Sok kórházi beteget meggyógyított. Képein kezében tartja templomának modelljét; lábánál kígyó látható. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjük* még: Páli szt. Vince.

Litográfusok védőszentje: *szt. János* evang. († 100 körül). Patmosz szigeten íródiákjával *másoltatta le* leveleit. Festőművészeink ilyen alakban is megörökítették; háttérben a sas, mivel evangéliumának kezdetén az égbe vezet. Ünnepe dec 27.

Lovagok védője: *szt. Mihály* főangyal. *Isten lovagjainak* láthatatlan vezére és a túlvilág őrállója. Ábrázolásain a szárnyas főangyal az ördögöt a sziklafokról letaszítja. Ünnepe szept 29. *Védőszentjeik* még: *szt. Lajos kir.*, *szt. György*, *szt. László király*.

Lövészek védőszentje: *szt. Sebestyén* vértanú († 298). Midőn Dioklécián pogány császár meghallotta, hogy testőrségének feje: Sebestyén keresztény, azonnal elfogatta és *íjászaival* egy oszlophoz köttette, ahol a *rálőtt nyilak* testét átluggatták. Sebei azonban csodálatos módon begyógyultak, mire a császár a cirkuszban agyonverette. Képein oszlophoz kötözve és nyilakkal átlőve látható. Ünnepe jan. 20.

Madárkereskedők védőszentje: *Asszisi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). A legenda szerint éppen egy szentbeszéd fölött elmélkedett, amikor a körü-

lötte levő *madárkák* énekeltek. Ekkor szt. Ferenc prédikált nekik s szerény beszédjét a *madárkák* elnémulva hallgatták. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Krisztina, Keresztelő szt. János.

Magyarország Patrónája: a Boldogságos Szűz, akinek Szent István felajánlotta az országot. Képein a koronával ábrázolják. Ünnepe okt. 8.

Magyarország védőszentje: szt. István király, aki Szűz Máriának ajánlotta fel az *országot*. Képein is ez látható. Ünnepe aug. 20. *Védőszentjei* még: szt. László király, szt. Adalbert, Kapisztrán szt. János.

Matrózok védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló (†350 körül). A legenda szerint a veszedelembé került *hajósnépnek* csodás módon többször éppen a legveszedelmesebb pillanatban mutatta meg pártfogását. Gyakran horgonnyal ábrázolják. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: Gonz. szt. Péter.

Mária Reparatrix vagy az *Engesztelő Szüzanya Társasága* (Örökimádás templom apácái; alapítójuk: báró Hooghvorst Viktorné) védője: *a Boldogságos Szűz, a Fájdalmas Anya*. Meghonosodtak hazánkban 1901-ben. Eletük célja, hogy a szentségi Jézus előtt szent Anyját *hódolatos imádsággal* helyettesítsék és az Oltáregyesülettel karöltve, egyházi ruhák készítésében résztvegyenek. Ünnepeük a Hétfájdalmú Szűz ünnepe.

Megbocsátás elősegítője: *sz. László* király hitvalló († 1095). Királyi erénye a nagylelkűség, mellyel rokonának, a gonoszlelkű Salamonnak *megbocsátolt*. *Képein* néha két angyal között áll; baljában bárd, jobbában az engesztelés kelyhe. Ünnepe jún. 27. *Segítőszentek* még: *sz. Benedek*, *Kalazanti sz. József*.

Megtérők védőszentje: *sz. Klotild* özvegy († 545)! Királyi családból származott. Életének legnagyobb öröme az volt, hogy pogány férjét a *keresztény hitre téríthette*, mielőtt az az alemanok ellen vívott ütközetben meghalt. *Képein* királynői ruhában egy angyal kíséri; kezében 3 szál lilium. Ünnepe jún. 3.

Mellhártyagyulladásban szenvedők pártfogója: *Pirrotti sz. Pompilius* hitvalló († 1756). A spanyol Tamaris városban *egy mellhártyagyulladásos beteg* a szentéletű Pompilius piarista pap ereklényének érintésétől visszanyerte egészségét. *Képein* egy halálos betegen segít, a háttérben az orvos elképed a csodás gyógyulás láttára. Ünnepe júl. 15. *Segítő-szent* még: *Szieniai sz. Bernardin*.

Méhészek, mézeskalácsosok (bábosok) védőszentje: *sz. Ambrus* († 397). Egyháztanító és püspök. A képeken méhkassal ábrázolják, mert gyermekkorában — a hagyomány szerint — alvás közben *méhraj* szállott arcára s mézet rakott ajakára. Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: *sz.*

Bernát, szt. Bálint, szt. Mór, szt. Genovéva, szt. Miklós, szt. Balázs.

Mérleggyárosok és mértékhitelítők pártfogója szt. *Mihály* főangyal, aki a jó és rossz eszményi harcában mindig az isteni igazság győzelmét veti a *mérleg serpenyőjébe*. Képein e szárnyas főangyalt úgy ábrázolják, hogy az igazság mérlegét tartja kezében. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Eligius, szt. Miklós.

Mérnökök védőszentje: szt. *Vilmos* hitvalló (†812). A mérnöki tudományban jártas fejedelem volt. Kolostort építtetett s élte delelőjén kolostorba vonult. Képein az ördög sárkányalakban terül el lábainál. Ünnepe máj. 28. *Védőszentjeik* még: szt. József, szt. Tamás apostol.

Mészárosok védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). «Bizony mondom nektek, nem támadt az asszonyok között nagyobb Keresztelő Jánosnál» (Máté XI. 7). Szentünk korholta Heródiást céda életéért. Ezért e gonosz asszony bosszúból Heródest rábeszélte, hogy *fejét vétesse*. A galileai fejedelem erre tálban át is nyújtotta *Szalómének* buja tánca jutalmául *egy tálban* Keresztelő szt. János fejét. Ez utóbbi jelenet képein is látható. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Bertalan, szt. Borbála, szt. Antal rem., szt. Mátyás apostol, szt. Adorján.

Miasszonyunkról nevezett kalocsai szegény Iskolanének védőszentje: *Fourier szt. Péter*. Hazánkban 1860-ban telepedtek le. A női ifjúság tanításával és nevelésével foglalkoznak. Ünnepe dec. 9.

Miniszteri tisztviselők védőszentje: *szt. Ivó* hitvalló († 1303). Bretagnei jámbor szülők gyermekéből pap lett és zseniális jogtudós, aki az özvegyek, árvák és szegények ügyeinek nagy képzettségű védője volt a *hivatalos fórumok* előtt. Képein iratsomóval terhelt asztala mellett a szegényeknek jó tanácsot ad. Ünnepe máj. 19.

Ministrálók védőszentje: *szt. Tarzicius* vértanú († 257). Börtönbe zárt *hittestvéreinek* elvitte a szentség színébe rejtőző Urat s útközben maga is vértanú halált halt. Mint buzgó ministrálót ábrázolják. Ünnepe aug. 15. *Védőszentjeik* még: *szt. Guidó, Páduai szt. Antal*.

Minoriták védőszentje: *Assiszi szt. Ferenc* († 1226). A ferencesek egyik ága. Lelkipásztor-kodással és tanítással foglalkoznak. Ünnepük okt. 4.

Misszionáriusok védőszentje: *Xavéri szt. Ferenc* hitvalló († 1552). Spanyol földről indult el hatalmas szellemi kincsével, hogy a megalapított Jezsuita rendnek díszére váljék. E tudós jezsuita *missziós* működésének legszebb jutalma, hogy India és Japán apostola lett. Képein papi ruháját kibontva szíve lángol az isteni szeretettől. Ün-

nepe dec. 3. *Védőszentjeik* még: Kláver szt. Péter, a néger misszió apostola, († 165), Kis szt. Teréz, szt. Lénárd.

Molnárok védőszentje: *szt. Miklós* püspök, hitvalló († 350 körül). Midőn Myra városát éhínség fenyegette, e város püspöke egy gazdag szicíliai gabonakereskedőt álomképében arra kért, vigye gabonáját Myrába. E csodás álomkép után a myriaiak a *megőrölt gabonából* elegendő kenyeret süthettek. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Krisztina, szt. Márton, szt. Anna, szt. Kelemen, szt. János evangélista, szt. Balázs, szt. Katalin, Nepomuki szt. János.

Mosónők védőszentje: *Boldog Gertrúd* szűz († 1297). Árpádházi szt. Erzsébet leánya. Apáca lett. A legenda szerint az általa *kimosott* lepedőt láthatatlan kezek a levegőbe emelték és addig tartották, míg *teljesen meg nem száradt*. E jelenet képein is látható. Ünnepe aug. 13. *Védőszentjeik* még: Szienai szt. Katalin, szt. Mór, szt. Maura.

Munkások védőszentje: *boldog Veronika* szűz († 1497). Istenfélő napszámos-szülők gyermeke volt. Kezdetben a mezőn dolgozott, azután az apácazárda kertjében végzett *szolgai munkát*. Képein kertben látjuk, ahol térdre borulva imádkozik, mellette konyhai zöldségek láthatók. Ünnepe jan. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Tarzicius, szt. Anna, szt. József, Remete szt. Pál, szt. Bobó, szt. Amália.

Műtárgyak kereskedőinek védőszentje: *szt. Rókus* hitvalló († 1327). Gazdag család sarja. *Műtárgyait* egész vagyonával együtt a szegények között osztotta szét, aztán minden idejét a betegek gondozására fordította. Ünnepe aug. 16. *Védőszentjük* még: *szt. Lőrinc*.

Művirágkészítők, -árusítók védőszentje: *szt. Fiákrius* remete, hitvalló († 670). Skót királyfi; a trón helyett a remete életet választotta és magányában *virágtermeléssel*, kertészkedéssel foglalkozott. Képein kertben gyógynövények kapálásával foglalkozik. Ünnepe aug. 30.

Napszámosok védőszentje: *szt. Albert* hitvalló († 1190). A legenda szerint ennek az istenfélő *földmunkásnak* pap hiányában egy galamb hozta el a szent ostyát, mint képein is látható. Ünnepe máj. 7. *Védőszentjük* még: *szt. Anna*.

Nevelőnők védőszentje: *szt. Orsolya* és társai szűz vértanúk († 306 körül). Britanniai keresztény jámbor királyleány, kit egy pogány herceg akart feleségül venni. A legenda elbeszélése szerint Orsolya a herceg elől atyja beleegyezésével *több ezer leánytársával* Rómába hajózott. Szent Péter sírjától még erősebb hitttel indultak haza. Szüzességük megőrzéséért mindnyájan kardélre kerültek. Képein koronás feje a körülötte levő szüzeket széles palástjával védi. Ünnepük okt. 21.

Néger missziók védőszentje: *Kláver szt. Péter* hitvalló († 1654). Jézustársasági atya. Nemcsak Karthagénának, hanem az összes *néger misszióknak* apostola; már halálakor «szent»-nek nevezték, mert apostoli tevékenységével 300.000 *négert* és rabszolgát keresztelt meg. Képein egy néger is látható. Ünnepe szept. 9.

Nyergesek védőszentje: *Keresztelő szt. János* († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette. Öltözete teveszőrből volt, lábán sarut, ágyéka körül *bőrövet* viselt. Képe ismeretes. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjük még:* szt. György.

Nyomdászok védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* hitvalló († 1622). A szavojai istenfélő szülők áldozatos készséggel iskoláztatták fiúkat, aki *sok ismerettel* felvértézve ment a papi pályára. Később püspök lett. *Több munkát írt.* írása közben mindig égi segítségért esedezett. Képein íróasztalán Filotheája látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik még:* szt. János evangélista, szt. Lukács evangélista, Aquinói szt. Tamás.

Olajütők, olajgyárosok védőszentje: *szt. János* evangélista, vértanú († 100 körül). Efezusi tartózkodása idején Domicianus pogány császár elfogatta, *forró olajjal telt hordóba* dobatta és mikor onnan sértetlenül kikerült, Patmosz szigetére száműzte. Képein ifjú alakban látható, a háttérben az olajos medence. Ünnepe dec. 27. *Védőszentjük még:* szt. Honoratus.

Oltáregyesület védőszentje: *Bayloni szt. Pascal* hitvalló († 1592). Szabad idejének legnagyobb részét a *legméltóságosabb Oltáriszentség* előtt töltötte. Életének legnagyobb öröme az volt, amikor egy gonoszlelkű embert a bűn és halál útjáról a szentségi Jézushoz tudott visszavezetni. Ünnepe máj. 17.

Optikusok védőszentje: *szt. Hubert* püspök, hitvalló († 727). Optikusok védőjévé tette az a *fénylő kereszt*, mely vadászata alkalmával egy szarvas agancsai közt volt látható. így is ábrázolják. Ünnepe nov. 3.

Órások védőszentje: *szt. Péter* apostol, vértanú († 67). Az *első órások műlakatosok voltak*, s a lakatosok az órással, mint közös céhbéliek *szt. Pétert választották védőjüknek*. Kezében két kulccsal ábrázolják. Ünnepe jún. 29. *Védőszentjük* még: *szt. Eligius*.

Orsolya rend védőszentje alapítójuk: *Mericsi szt. Angéla* 1535-ben. Hazánkban 1676-ban telepedtek le. Leányok nevelésével és tanításával foglalkoznak. Ünnepe jan. 27.

Orvosok védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista (I. sz.). Antiochiában *orvos* volt. 84 éves korában vértanúhalált halt. Képein inkább az evangélistát látjuk, amint égbe tekint az Üdvözítő tanításainak megörökítéséért. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: *szt. Kozma és*

Damján, szt. Pantaleon, szt. Rafael, szt. Rókus, szt. Balázs, szt. Eligius, szt. Zenobius, szt. Cézár (Géza), Beniti szt. Fülöp.

Őrök védőszentje: *szt. Mihály* főangyal. Az Anyaszentegyház ősidők óta fővédőjének és a másvilág *őrállójának* tekintette. «Mihály a paradicsom feje, akit tisztelnek az angyalok rendjei.» Ünnepe szept. 29.

Őrültek védő szentje: *szt. Bibiana* szűz és vértanú († 260). Julianus apostata alatt élt. Epileptikusok és *őrültek* közé zárták, akiket nyájas szavaival megnyert és megnyugtatott. Képein betegek mellett látható. Ünnepe dec. 3. *Védőszentek* még: szt. Rémig, szt. Egyed, szt. Bálint, szt. Vitus, szt. Kristóf, szt. Antal apát.

Ötvösök védőszentje: *szt. Eligius* (Elegy) püspök, hitvalló († 659). Fiatal korában nagyon ügyes örvös volt. Az ő kezéből került ki szt. Dénes és szt. Márton *művészi érc síremléke*. Buzgósága a papi pályán bontakozott ki. Noyoni püspöki méltósága idején sok csodás gyógyítást végzett. Képén jobbáiban püspökbot, baljában két kalapács, háttérben pénzverő látható. Ünnepe dec. 1. *Védőszentjük* még: szt. Lukács evangélista.

Övkészítők védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30). Mikor a Messiás eljövételét hirdette és az Üdvözítőt a Jordán vizében megkeresztelte, derekán *bőrövet* viselt. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Agatha, Aquinói szt. Tamás.

Özvegyek védőszentje: *szt. Zsófia* vértanú († 120). Hadrián pogány császár e jámbor özvegynek három leányát keresztény hitükért kivégeztette. Néhány nap múlva e vértanuk sírjánál az édesanya is elnyerte a vértanuk koronáját. Képein a hóhér bárdja a három leánynak (†ides, Spes, Charitas) sírjára esik. Ünnepe szept. 30. *Védőszentjeik* még: *szt. Sophronia*, *szt. Cyriaca*.

Papírkereskedők, papírgyárosok védőszentje: *szt. János* apostol, evangélista († 100 körül). Könyvvel ábrázolják; lábánál a sas nyugszik. Ünnepe dec. 27. *Védőszentjeik* még: *szt. Péter*, *Istenes* *szt. János*.

Paplangyárosok, paplankereskedők védőszentje: *szt. Lajos* király hitvalló († 1270). Franciaországnak e szentéletű királya nem zárkozhatott el az elől, hogy a királyi palota lakószobáit fejedelmi *ágyneművel* el ne lássa. Ábrázolása: fején királyi korona, vállán palást; kezében egy párnán Jézus töviskoronája; háttérben a királyi palota látható. Ünnepe aug. 25.

Papnövendékek védőszentje: *Aquinói* *szt. Tamás* hitvalló († 1274). A Domonkos-rendnek e nagy fiát és dicsőségét, aki hatalmas teológiai tudásáért egyházdoktori címet kapott, XIII. Leó pápa 1879-ben a *katolikus iskolák* égi védőjévé tette. Képein Domonkos-rendi öltözetben látható, jobbjára iratkeercset, balja tollat tart. Ün-

nepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Pál, szt. János, szt. Ágoston.

Papok védőszentje: Nepomuki szt. János vértanú († 1383). A *papi hivatásnak* gyönyörű példáját mutatta e nagy vértanú, aki életét adta a gyónási titok pecsétjének sértetlenségéért. Egyik ábrázolása, amint a gyónási titok megtartásáért a hídról a Moldva folyóba dobják. Ünnepe máj. 16. Továbbá: *Vianney szt. János*, Mária hitvalló († 1859). Egyszerű falusi jámbor fiúból lett az a híres arsi *plébános*, aki szavával és tetteivel arra lett érdemes, hogy 400 *püspök* kérte boldoggá avatását. Szent élete és csodás cselekedetei 1929-ben biztosították számára a szentéavatás dicsőségét. Mellképét borostyánkószorú övezi. Jobbról Jézus szíve, balról feszület látható. Ünnepe aug. 9. *Védőszentjeik* még: Aranyszájú szt. János, Borromei szt. Károly, szt. Ivó, Paulai szt. Vince.

Paszományosok védőszentje: Assiszi szt. Ferenc hitvalló († 1226). A gazdag posztókereskedő fia egy ideig szintén *posztókereskedő segéd* volt, de az Isten arra rendelte, hogy a ferencesek (franciskánusok) alapítója legyen. Képein kiterjesztett tenyerein a stigmák láthatók. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: Lukács apostol, IX. szt. Lajos király, Nagy szt. Teréz.

Páli szent Vincéről nevezett szatmári irgalmas nővérek védőszentje alapítójuk: *Páli szt.*

Vince. Hazánkban 1842-ben telepedtek meg. Foglalkozásuk leányok tanítása, nevelése; kórházak, szegényházak gondozása; háztartásvezetés. Ünnepek júl. 19.

Pálosok védőszentje: *Remete szt. Pál.* (t 340 körül) Az egyetlen magyar eredetű férfi szerzet. Alapította boldog Özséb, esztergomi kanonok a XIII. században. Lelkipásztorkodással és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepek jan. 15.

Pályaválasztás előtt állók pártfogója: *Kosztka szt. Szaniszló* hitvalló († 1568). *Példásan megmutatta*, hogy a Szűzanyához intézett kitartó fohászunkra megtaláljuk azt a *pályát*, mely *jövő boldogulásunkhoz* vezet. Szt. Szaniszló gyakran mondogatta, hogy a Boldogságos Szűz segít! Képein térdenállva fogadja az angyal által hozott Eucharisziát. Ünnepe nov. 13. *Segítőszentek* még: szt. Teodóz, szt. Miklós, szt. Borbála.

Pásztorok védőszentje: *szt. Vendel* apát, hitvalló, († 617). ír királygyermek; a trón helyett a remete életet választotta. Trierben egy gazdánál sertéseket, részint szarvasmarhákat, juhokat őrzött. Képein is így látható. Élete végén kolostorba vonult és ennek kormányzója lett. Ünnepe okt. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Egyed, szt. Genovéva, ifj. szt. Benedek, szt. Agatha.

Pázmány Egyesület (1898-ban alakult) védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc.* Célja a katolikus

írók és hírlapírók erkölcsi és anyagi érdekeinek védelme és előmozdítása, az Egyház és egyházi személyek ellen üzött támadások és rágalmak megcáfolása, helyreigazítása. Ünnepe jan. 29.

Pecsenyesütők védőszentje: *szt. Lőrinc* vértanú († 253). Az Egyház e nagy diakónusát a pogány Róma kormányzója *tüzes rostélyra vetette*, mert a templom kincseit nem szolgáltatta ki. Képein is a rostély látható. Ünnepe aug. 10.

Pest város védőszentje: *szt. Rókus* hitvalló († 1327) és *szt. Rozália*. Pest városát 1711-ben irtózatos «dögvész tizedelte». E két nagy szent tiszteletére böjttel összekötött több napos engesztelő ájtatosságot végzett a lakosság. A dögvész megszűnt. Szent Rókus ünnepe aug. 16., *szt. Rozália* szept. 4.

Pékek védőszentje: *szt. Miklós* püspök, hitvalló († 350 körül). Egy gazdag szicíliai gabonakereskedőnek álmában *szt. Miklós* azt ajánlotta, hogy vigyen gabonát Myra városba, mert a lakókat éhínség fenyegeti. A kereskedő az álmkép után mihamar *elegendő kenyérhez* juttatta Myra várost. Képein az útra készülő vitorlás-evezős hajót megáldja. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: *szt. Pál* püspök, *szt. Lőrinc*, *szt. Vilmos*, *szt. Mihály* főangyal, *szt. Erzsébet*.

Pénzintézetek, pénztárak védőszentje: *szt. Máté* apostol, evangélista, vértanú († 60 körül). Apos-

toli működése előtt vámos volt. *Erszénnyel is ábrázolják*, mert a rómaiak részére *vámost* és *adót* szedett. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál, szt. Márk, szt. Lőrinc.

Pénzügyőrök (lásd fináncok).

Pénzverők védőszentje: szt. *Eligius* püspök, hitvalló († 659). Papi pályára lépése előtt kézművességgel foglalkozott. Ügyességéért *állami pénzverő* lett. A művészek püspöki talárban ábrázolják; jobbáiban két kalapácsot tart, baljával magához szorítja a püspöki botot. Háttérben a pénzverő műhely látható. Ünnepe dec. 1.

Pincemesterek védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 304). A Dioklecián-féle keresztényüldözés sem fenyegetéssel, sem bántalmazással nem tudta a hitében erős spanyol diakónust megingatni. Először a *szőlőművesek kapójával* ütlegettek, azután cserépdarabokkal megrakott börtönbe vetették, végül tüzes rostélyra fektették. Képein diakónus ornátusban szelíd arca bizalommal tekint előre, baljában könyv van; jobbát dalmatikájának mellrészén nyugtatja. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Lubin, szt. Miklós, szt. Amand, szt. Orbán, Keresztelő szt. János, szt. Antonin.

Pincérek és pincérnők védőszentje: szt. *Márta*, Mária Magdolna és Lázár testvére († 80 körül). Mikor Jézus bement Márta házába, ennek nővére: Mária az Úr lábainál hallgatta igéit, Márta

pedig *sürgött-forgott a sok házi dologban*. Képein dolgozó ruhában, összetett kézzel, térdenállva imádja a nyitott könyv felett elhelyezett Megváltót. (Lukács X. 40.) Ünnepe júl. 29.

Plébánosok védőszentje: *Vianney szt. János Mária* hitvalló († 1859). *Arsi plébános* volt s jámbor életével és fáradhatatlan tevékenységével megnyerte hívei szívét. 1929-ben nyerte el a mennyei dicsőség fényes koszorúját. Ünnepe aug. 9. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Politikusok (képviselők) védőszentje: *IX. v. szt. Lajos* király hitvalló († 1270). Mély vallásossága készítette arra, hogy országa *jogainak* féltékeny őre és védője legyen. Ünnepe aug. 25.

Postások pártfogója: *szt. Gábor* főangyal, aki *hírül vitte* a Boldogságos Szűznek, hogy a Szentlélek ereje által az isteni Gyermekek édesanyja lesz. Ünnepe márc. 25. *Védőszentjük* még: szt. Adrián vértanú.

Posztógyárok, posztókereskedők védőszentje: *Asszisi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Atyja gazdag posztókereskedő volt, fiát is *posztókereskedőnek* akarta nevelni, de az Úr álmában megjelent és szolgájává szegődtette. így lett a franciskánusrend alapítója. Képein stigmatizált franciskánus alakja mögött kocsira posztócsomagokat raknak. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Marcell, szt. Szevér, szt. Sebestyén, szt. Borbála, szt. Mihály főangyal, szt. Orsolya, szt. Miklós.

Premontrei kanonokrend védőszentje: *sz. Norbert* hitvalló († 1134). Rendjét 1120-ban alapította. Magyarországon 1130-ban telepedtek le. Az ifjúság tanításával, nevelésével és lelkészkedéssel foglalkoznak. Címerükben hármassal halmon a kereszt látható. Ünnepe jún. 6.

Puskaművesek védőszentje: *sz. Sebestyén* vértanú († 296). A bátor *katona* mintaképe, akit a keresztény hit terjesztésekor sem *nyilazás*, sem bottal való ütlegetés nem rettentett meg. Oszlophoz kötött és nyilakkal sebzett testtel ábrázolják. Ünnepe jan. 20. *Védőszentjeik* még: *sz. Márton*, *sz. György*, *sz. Gordius* százados, *Loyolai sz. Ignác*.

Rabszolgák védőszentje: *Kláver sz. Péter* hitvalló († 1654). Isten különös kegyelme lelkesítette, amikor a néger rabszolgákat kiváltatta, tanította, megkeresztelte és emberséges életre nevelte. Képein rendszeren néger áll mellette. Ünnepe szept. 8.

Ragályos betegség ellen *sz. Rókus* hitvalló († 1327) közbenjárását kérik. Vándorútjának legtöbb állomásán ápolta a *ragályos betegeket*, míg ő maga is megbetegedett. Nehogy a fertőző bajt terjessze, a városon kívül egy elhanyagolt kunyhóba húzta meg magát, ahol gyógyulást talált. Képein ifjú vándor a Megváltó előtt imádkozik; mellette imakönyve és kutyája. Vállára hajlik vándorbotja, mely-

nek felső végére kobakja van erősítve. Ünnepe aug. 16. *Védőszentek* még: szt. Antal, szt. Erazmus, szt. Rémig, szt. Lucia, szt. Genováva.

Rádió védőjévé *XII. Pius* pápa szt. *Mihály* főangyalt tette. Képein páncéllal övezve látható, jobbában kard, baljában pajzs; lábával a tüzet lehellő ördögöt a szikláról letaszítja. Ünnepe szept. 29.

Rákos betegségben szenvedők pártfogója: szt. *Fiakrius* remete, hitvalló († 670). Irlandból Franciaországba ment, hogy égi intésre betegek gyógyítására szentelje életét. Remete életét gyógynövények termelésére fordította, s ezekkel *több rákos* betegen segített. Kerti kapával és ásóval ábrázolják; háttérben kápolnája. Ünnepe aug. 30. *Segítőszentek* még: szt. Egyed, szt. Adelgund, szt. Beatus.

Rendőrség védőszentje: szt. *Szeverin* (Szörény) remete, hitvalló († 482). A népvándorlaskor jött Ausztria (Noricum) területére; ott a pusztítás után «angyalként» fogadták, mert nemcsak a *bűnös lelkeket* mentette meg, hanem a *nyomorgókat* is. Az *uzsorát* lelkes prédikációival megszüntette. Hosszú talárban ábrázolják; körülötte a szegény, nyomorgó tömeg látható. Ünnepe jan. 8.

*Repülő*k (pilóták) védőszentje: *Borostyános* szt. *Szűz*. Ünnepe szept. 8. *Védőszentjük* még: szt. Kristóf.

Reumában szenvedők pártfogója: szt. Theodoricus (Tibold) apát († 553). Halála után «Theodoricus»-nak nevezték el azt a forrást, amely az ő szülőföldjén, Franciaországban fakadt és amelynek vizével *sok reumás beteget* meggyógyított. Képen karjánál fogva vezeti a reumás beteget a forráshoz. Ünnepe júl. 1. *Segítőszentek* még: szt. Mór, szt. Burkhard, szt. Domonkos.

Révészek védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló († 350). A jótékonyságáról ismert szt. Miklós püspök a viharos tengeren veszélyesen *hányódó hajósokat* szerencsésen a *révpartra* juttatta. Képein áldást ad a vitorlás hajóra. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Kristóf, szt. Noé.

Rézművesek, rézöntők védőszentje: szt. Mór apát, hitvalló († 584). Buzgó bencés, a franciákat és a belgákat megtanította a földművelésre és az *iparra*. *Könyvvel* és *keresztel* ábrázolják. Hátterben Piacid testvérét a vízből húzza ki. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. Kilián, szt. Lénárd, Keresztelő szt. János, szt. Benedek, szt. Elek, szt. *Borbála*, szt. Eligius.

Sajtó védőszentje: Szalézi szt. Ferenc hitvalló († 1622). Szavojai vallásos szülők gyermeke. Sok hasznos ismeretet gyűjtött, míg pap, később püspök lett. Filotheáján kívül *Levelei* ismeretesei. Bár könnyen írt, munkája közben gyakran égi segítségért esedezett. Képein íróasztala előtt

Filothea című munkáját írja. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjei* még: szt. Pál apostol, Aquinói szt. Tamás.

Sajtosok védőszentje: szt. *Lucius* (Ugozó) vértanú († 1000). A Como-tó partján juhász volt és mint ilyen *sajtkészítéssel* foglalkozott. Szegényes keresetéből a szegényeknek is juttatott. Jámbor életéért a vidéken ma is nagy tiszteletben áll. Képén juhái között látjuk. Ünnepe júl. 12. *Védőszentjük* még: szt. Mihály főangyal.

Sáfárok védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Az Egyház kincseit inkább a szegények, az özvegyek és árvák közt osztotta szét, mintsem azokat a pogány császárnak adja. S mikor a császár a kincseket kérte, Lőrinc, rámutatott védettjeire: «Itt vannak, örök kincsek! *Bajos dolog elrabolni őket!*» Úgy is ábrázolják, amint a szegények között osztja a pénzt. Ünnepe aug. 10.

Sánták védőszentje: szt. *Bonitus* († 710). Már életében «szent» névvel illették. Közbenjárására *bénák* és *sánták* visszanyerték egészségüket. Képein is látható, amint egy vak, béna asszonyt meggyógyít. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. István magyar király, boldog Ágnes, III. Béla kir. nővére.

Sárgaságban szenvedők pártfogója: szt. *Odilo* apát († 1048). E szentéletű clunyi bencés apát volt meghonosítója a *Mindenszentek ünnepének*. Zár-

ciájának volt egy miseruhája, melynek megérintésére a *sárgaságban* szenvedő betegek visszanyerték egészségüket. Apáti ornátusban ábrázolják; a háttérben az angyal egy lelket emel ki a tisztítóútból. Ünnepe jan. 1. *Segítő szent* még: szt. Albert.

Sebészek védőszentje: szt. Lukács evangélista, vértanú († 70 körül). Mielőtt az isteni Mester tanítványa lett, *orvos* volt. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Rókus, Istenes szt. János, Keresztelő szt. János, szt. Kozma és Dámján, szt. Agatha.

Sekrestyések védőszentje: szt. Guidó hitvalló († 1012). A belgáknak e kedvelt szentje életében legfőbb örömét abban lelte, hogy az «örök Bíró» házát *szolgálja*, s a szegényeket és betegeket gyámolítsa. Képein imádkozó remete alakban látjuk. Ünnepe szept. 14.

Selyemgyárosok, selyemszövők védőszentje: IX. v. szt. Lajos királyi hitvalló († 1270). Lakását egyedül fejedelmi állásáért rendezte be fényesen, mert saját személyét csak szt. Ferenc harmadrendjébe tartotta illőnek. Ábrázolják királyi öltözetben remete paláستtal. Kezében egy kis vánkos, melyen Jézus töviskoronája látható. Ünnepe aug. 25.

Sertéskereskedők védőszentje: szt. Antal apát, hitvalló († 356). Nagy vagyonát, hatalmas *sertés-*

állományát a szegények között szétosztotta, aztán kolostorba vonult, hol önmagát sanyargatva olvasott és tanult. Följegyzése szerint legboldogabb napjai a remetebanlamban voltak. Képein a feszület előtt térdel; előtte a kinyitott Szentírás, háttérben az imaórát jelző kis harang és a sertés. Ünnepe jan. 17.

Sérvesek védőszentje: *szí. Konrád* (piacenzai) hitvalló († 1351). A tiszta lelkiismeretnek és a becsületes gondolkodásnak példaképe; nagy vagyonától megválva, remeteként egyedül Istennek akart szolgálni. *Sok sérves beteget* meggyógyított. Franciskánus talárban ábrázolják, mellette egy kis madárka. Ünnepe febr. 19. *Védőszentjeik* még: szt. Albert, szt. Peregrin, szt. Illés próféta.

Sielők védőszentje: *Hegyi szt. Bernát* hitvalló († 1008). A *hegyi sportolók* s a hegyászok patrónusa. Több *sielőt* veszedelmes helyzetében megmentett. Képein éber kutyáival a havas hegyfokon áll. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Petronella.

Sírások védőszentje: *Arimateai szt. József* hitvalló († I. sz.). Az isteni Megváltó holttestét szt. Nikodémus segítségével levette a keresztfáról és a maga számára készített *új sírboltba* temette. Nevére temetkező egyletek alakultak. Űgy ábrázolják, amint Megváltónk szent testét a keresztről leemeli. Ünnepe márc 17. *Védőszentjeik* még: szt.. Lázár, szt. Rókus, szt. Tóbiás, szt. Borbála.

Sörfőzők, -gyáarak, -munkások védőszentje: *sz. Flórián* mártír († 304). A felsőausztriai Lorckban született. Katonáskodása idején dühöngő keresztényüldözés áldozata lett. Tüzet oltó vizescsöbörrel ábrázolják, mert gyermekkorában egy égő házat eloltott. Minthogy 1690-ben a *Serföző Céhek* a sok tüzeset miatt nagyon megkárosodtak, Flóriánt választották védőszentjüknek. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjeik* még: *sz. Dorottya*, *sz. Miklós*, *sz. Medárd*, *sz. Adorján*, *sz. Ágoston*, *sz. Bonifác*, *sz. Amand*.

Süketek pártfogója: *Beverley sz. János* püspök⁷ hitvalló († 721). Az oxfordi főiskolának első doktora volt. A bencés kolostorból a püspöki, majd érseki székbe jutott. Szenttéavatási jegyzőkönyve tanúsága szerint sírjánál *néhány süket* visszanyerte hallóképességét. Ünnepe okt. 25. *Segítőszentek* még: *sz. Pál* apóst., *sz. Aurél*.

Sütők védőszentje: *sz. Pál* püspök († 648). Francia földről német bencés kolostorba vonult, ahol a zárdai *kenyérsütést* irányította. Életének második felében jámborságával és nagy tudásával a verduni püspöki széket nyerte el. Püspöki ornátusban ábrázolják; háttérben sütőkemence látható. Ünnepe febr. 8. *Védőszentjeik* még: *sz. Lőrinc*, *sz. Miklós*, *sz. Vilmos*, *sz. Honorat*, *sz. Mihály főangyal*.

Szabók védőszentje: *sz. Márton* püspök, hitvalló († 397). A franciák és a magyarok tisztelik

legjobban. Születési helye Pannoniában, Sabaria Sicca (Szombathely?). Pogány atyja a katonai pályára adta, de egy csodás jelenet után, mikor égi szózatra *köpenyét egy szegénnyel megosztotta*, keresztény, sőt pap lett. Toursban áldásosan töltötte be a püspöki széket. Ábrázolása: fehér lovon ül, mint vitéz katona, s köpenyének felét levágja a szegény részére. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Anna (női szabóké), Assiszi szt. Ferenc, Keresztelő szt. János, szt. Domonkos, szt. Bonifác, szt. Bertalan, szt. Mór, szt. Ádám, szt. Miklós, szt. Lucia, szt. István.

Szakácsok védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Az egyházi kincsek hűséges sáfárját Róma prefektusa tüzes rostélyra fektette, melyről — a legenda szerint — így szólt a prefektusnak: «Most már megfordíthatnál; *ez az oldalam eléggé megsült*; akár ehetsz is belőle». Drága ereklyéi Róma egyik főtemplomában láthatók. Rostélyon fekvő helyzetben ábrázolják. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjeik* még: Bayloni szt. Pascal, szt. Lőrinc, szt. Borbála, szt. Márta.

Szalézi szent Ferenc Társasága (Szaléziánusok). Védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc*. Alapítója szt. Boszkó János († 1888). Magyarországon 1913-ban telepedtek le. Neveléssel, oktatással foglalkoznak. Ünnepe jan. 29.

Szanatóriumok védőszentje: *Istenes szt. János* hitvalló († 1550). Portugáliában született, de égi

hívását spanyol földön nyerte, isteni látomásra Granadában az elhagyott betegek gyógyítására megnyitotta *kórházát*. Alapított rendje: az Irgalmasrend betegápolással foglalkozik. Legtetszetősebb ábrázolása az, amelyen egy súlyos beteget emel fel karjai közé. Ünnepe márc. 8. *Védőszentjeik* még: szt. Rókus, Szienai szt. Katalin.

Szappanfőzők, szappangyárosok védőszentje: szt. Balázs püspök vértanú († 316). Licinius pogány császár felhatalmazta Sebaste város kormányzóját, hogy Balázs püspököt rendíthetetlen hitéért börtönöztesse be. A börtönben jámbor asszonyoktól kapott *faggyúból mártott gyertyát*, hogy ájtatosságát elvégezhesse. Minthogy a börtönben is állhatatos maradt, a pogány kormányzó a püspök bőrét vasgerebennel lenyúzatta. Úgy is ábrázolják, hogy kezében egy égő faggyúgyertyát tart. Ünnepe febr. 3.

Szállodák védőszentje: szt. Márton püspök, hitvalló († 397). Jótékonyágáról ismert szent toursi püspök korában nem akart *puha ágyban* feküdni, hogy testét el ne kényeztesse, de *környezetétől ezt nem kívánta meg*. Képein Krisztus Urunk koldusköpenyben megjelenik neki. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Julianus Hospitator, szt. Ábrahám, Három királyok, szt. Márta, Keresztelő szt. János.

Szatócsok védője: *szt. Mihály* főangyal. Az Anyaszentegyház fővédőjét a szatócsok is patrónusuknak választották, mint aki a más-világon e földi élet jó és rossz cselekedeteiért *lelkünket mérlegeli*. Gyakran mérleggel is ábrázolják. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: *szt. Miklós, szt. Kozma és Dámján, szt. Jakab*.

Száműzöttek védőszentje: *szt. József*, mivel a kised Jézussal és Szűz Anyjával az egyiptomi *száműzetés* hosszú útját megtette. Képei a Szent Család Egyiptomba való menekülését ábrázolják. Ünnepe márc. 19.

Szárazság idején *szt. Genovéva* szűz († 512) pártfogását kérik. Franciaországnak ez a nagy szentje szárazság alkalmával többször *áldásos esőt* esdett le az égből. Ábrázolása: egy vak nőt gyógyít meg a nanterrei kútból merített vízzel. Ünnepe jan. 3. *Segítőszentek* még: *szt. Medárd, szt. Benno, szt. Flórián, Klimakus szt. János, szt. Illés*.

Szegények védőszentje: *Assiszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Gazdagságtól megválva a szent *szegénységet vállalta*. Képein a stigmatizált szent a szegényeknek kenyeret oszt. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: *Páduai szt. Antal, szt. Lucia*.

Szegkovácsok védőszentje: *szt. Ilona* özvegy († 326). Nagy Konstantin anyja különös gondot fordított az isteni Megváltó szenvedési helyének

megszentelésére. Krisztus Urunk keresztjét és *szegeit* egy kiszáradt víztartó medencében megtalálta, ezért a szegkovácsok védője lett. Képein e jámbor császárné áhítatos szemmel néz az ég felé; baljában a Megváltó kis keresztje; háttérben a Golgota látható. Ünnepe aug. 18. *Védőszentjük* még: szt. Apollinár.

Szembetegek védőszentje: *szt. Lucia szűz*, vértanú (†303). Szirakuza védőszentje a házaselet helyett a szüzességet választotta. Az az ifjú, aki Lucia kezét szerette volna elnyerni, bosszúból keresztény hitéért bevádolta a pogány császárnál, aki *szemét* kiszúratta, torkát pedig kettévágatta. Képein egyik kezében szemeit egy tányérban tartja, a másikon pedig azt a tűt, mellyel mártírhalált halt. Ünnepe dec. 13.

Szemináriumok védőszentje: *Boromei szt. Károly* püspök, hitvalló († 1584). Nemcsak Milano városának, hanem az egész keresztény világnak nagy szentje; legfőbb gondját a fiatal papoknak Krisztus szíve szerint való nevelésére fordította. Ő volt az első, aki *papnevelő intézeteket* létesített. Képein bíborosi ornátusban áhítattal néz a jobbában tartott feszületre. Ünnepe nov. 4.

Szent Vince Társaság védőszentje: *Páli szt. Vince*. A magyar alakulás 1861-ben történt. Célja az irgalmasság minden nemének gyakorlása; a szegény vagy szemérmes családok támogatása. Ünnepe júl. 19.

Szervitarend védőszentje és alapítója hét remete: *szt. Bonfilius, szt. Bonajuncta, szt. Amadé, szt. Manettus, szt. Sosteneus, szt. Hugó, szt. Elek* 1233-ban. Hazánkban 1690-ben telepedtek le. Hivatásuk a Boldogságos Szűz Mária tiszteletének terjesztése a *lelkipásztorkodás* keretében. Ünnepek febr. 12.

Szervita Nővérek (apácák) védője a *Boldogságos Szűz*. Alapította: P. Marchi M. Cyrill 1922. Hazánkban 1922 óta működnek. A kongregáció célja: Szűz Anya tiszteletének terjesztésén kívül a züllés veszélyének kitett fiatalkorú lányok nevelése és tanítása. Ünnepek febr. 12. (*Szervitarend hét alapítójának napja.*)

Szédülésben, szélhűtésben szenvedők pártfogója: *szt. Klotild* özvegy, hitvalló (†545). A legenda szerint férje halála után Toursban egy *szélhűtéses beteget* a helyi forrásvízben megmosdatott, mire az visszanyerte egészségét. Mártírkoronás fővel ábrázolják, amint a Szent Szűz karján levő Jézusra tekint. Ünnepe jún. 3. *Segítőszentek* még: Avellinói *szt. András, szt. Farkas*.

Szénégetők, szénbányák védőszentje: *szt. Tibold* remete († 1066). Grófi család sarja. Ájtatos lelkülete a magányt kereste. Barátjával a pettingeni erdő elhagyott kunyhójában *szénégetéssel* kereste meg kenyerét. Élete végén zárdába vonult. Képein az erdei kápolna előtt imádkozik. Ünnepe júl. 1. *Védőszentjeik* még: *szt. Lőrinc, szt. Sándor, szt. Lajos, szt. Lénárd,*

Szjgyártók védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette a pusztában. Öltözete teveszőrből volt; lábán sarut, ágyéka körül *bőrövet* viselt. Legismertebb ábrázolása: Jézust a Jordán vizében megkereszteli. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Eligius, szt. Crispin, szt. György, szt. Lucia, szt. Pál.

Színművészek védőszentje: *szt. Geláz* vértanú (†297). Föníciai *színész* korában kezdetben gúnyolta a keresztényeket, később az isteni kegyelem annyira áthatotta, hogy kereszténnyé lett, sőt hitéért vértanúhalált halt. Mártírkoronás képének háttérében színpad látható. Ünnepe febr. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Pelágia (színesznő volt), szt. Vitus, szt. Ardalion.

Szitakészítők védőszentje: *szt. Borbála* szűz, vértanú (†306). Marcián, a pogány római helytartó, mikor már semmiképen sem tudta Borbálát a keresztény hittől eltéríteni, megvesszőztette, véresre verette, vérző sebeit pedig *durva lószőr-ínggel* dörzsöltette. Ezután börtönbe vettette. Ott mennyei fény közepette megjelent neki az Úr Jézus és ujja érintésével sebeit meggyógyította. Ez utóbbi jelenet képein is látható. Ünnepe dec. 4.

Szobafestők és mázolok védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangélista († 70 körül). Gazdag és előkelő szülei nemcsak az orvosi pályára képesítet-

ték, hanem a képzőművészet iránt megnyilvánult hajlamát is fejlesztették. *Művei* közül a legenda szerint kettő maradt reánk (a censtochovai és a római Sancta Maria Maggiore *madonna*). Képein írotábla és íróvessző látható; háttérben tulok és festő eszközök. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Simon apostol, szt. Kristóf, Assiszi szt. Ferenc.

Szociális Missziótársulat védőszentje: szt. *Benedek* apát, hitvalló († 543). Működési köre: liturgikus apostolság, szociális munkásság és katolikus nőmozgalom. Ünnepe márc. 21.

Szociális Testvérek Társasága védőszentje: szt. *Benedek* apát. Ünnepe márc. 21. A Társaság foglalkozása a gyermek-, nő- és családvédelem.

Szobrászok védőszentje: szt. *Lukács* apostol, evangélista († 70 körül). Hivatására nézve orvos. Széleskörű műveltségével a *képzőművészetnek* (*szobrászatnak*) is pártfogója. Mivel evangéliumát Zakariás áldozatával kezdi, ezért *tulok mellett* ábrázolják. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Borbála, szt. János evang. Páduai szt. Antal, szt. Márton.

Szolgák védőszentje: szt. *Guidó* hitvalló († 1012). Belgiumban ma is tisztelik nemcsak azért, mert az Eucharisztia imáadásában fáradhatatlan volt, hanem azért is, mert az »örök *Bíró*« *házát gondosan őrizte* és példás rendben tartotta.

Zarándokruhában ábrázolják; a háttérben nyitott templomajtó látható. Ünnepe szept. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Ivó, szt. Anna, szt. Marcell.

Szolgálók védőszentje: szt. Zita szűz († 1278). Jámbor életét egy gazdag olasz családnál, mint *szolgálóleány* töltötte. Életéhez számos csoda fűződik. Képein egy kútnál álló szolgálóleány korszóval látható. Ünnepe ápr. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Márta, szt. Anna, szt. Krisztina, szt. Blandina, szt. Notburga, szt. Szerafin.

Szónokok védőszentje: *Alexandriai szt. Katalin* szűz és vértanú († 307). Nagy tudása és *ékes-szólása* 50 pogány bölccsel szemben megvédte a keresztény hit igazságait. Képein a pogány bölccsekkel vitatkozik. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Szőlőhegyek (szőlőskertek) védőszentje: szt., *Oraffn* pápa, vértanú († 230). A keresztények üldözésekor mártírhalált szenvedett. *Szőlőfürttel* ábrázolják, mert régi megfigyelés szerint május végén (25.), Orbán-nap körül szokott az utolsó tavaszi fagy jönni, mely a legveszedelmesebb a virágzásban levő szőlőkre. Ünnepe máj. 25. *Védőszentek* még: szt. Vince, Keresztelő szt. János, szt. Antónia, szt. Donát a budai hegyvidéken.

Szőlőművesek védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 904). A jámbor spanyol szerpapot a Dioklecián-

féle keresztényüldözés nem tudta hitében megingatni. Először a *szőlőművesek* kapójával ütlegették, aztán cserépdarabokkal megrakott börtönbe zárták, majd tüzes rostélyra fektették. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Orbán, Ker. szt. János, szt. Miklós, szt. Antonin, szt. Donát (Buda vidékén).

Szőnyegszövők, szőnyeggyárok, szőnyegkereskedők védőszentje: *szt. Pál* apostol († 67). Szt. Pál apostol sátorponyvakészítő, *szövőmester* volt. Ünnepe jún. 30.

Szűcsök védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette a pusztában. Öltözete *teveszőrből* volt; lábán sarut, ágyéka körül *bőrövet* viselt. Így ábrázolják. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: Napkeleti bölcsek, szt. Hubert, Szt. Borbála.

Szülésznők, bábák védőszentje: *szt. Kozma és Dámján* vértanúk († 303). Mint orvosok, számos esetben segítségére voltak a *nehezen szülő anyáknak*. Hitükért a Dioklecián-féle keresztényüldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Ereklyéik 1649 óta Münchenben láthatók. Képeiken egyik áll, másik ül a beteg mellett, a háttérben az orvosi tégelyek. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Emerencia, szt. Anna.

Szülő nők védőszentje: *szt. Lénárd* hitvalló († 560). Nemesi frank család sarja. Kolostori

szent életét számos csoda kísérte. Az aquitániai herceg *állapotos feleségét* és beteg gyermekét Lénárd imádsága mentette meg a biztos haláltól. Képein: a Szent Szűz apáti botot nyújt feléje, a háttérben pedig egy szétszakadt lánc látható. Ünnepe nov. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Dezső, szt. Margit, szt. Anna.

Szűzek védőszentje: Alexandriai szt. Katalin szűz, vértanú († 307). Alexandriában Maximinus császár sem ígéretekkel, sem fenyegetéssel, sem kínzattal nem tudta *szüzességétől* eltéríteni. Képein: fején a szűzek koronája; jobbát esküre emeli, baljában imakönyve látható. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Ágnes, szt. József, szt. Kázmér, szt. Kinga, szt. Imre herceg, szt. Alajos.

Takarékpénztárak védőszentje: szt. Máté ap., evang. (†60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, *vámos* volt és mint ilyen a rómaiak részére *vámot* és *adót* szedett. *Erszénnyel* is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Corona († 140).

Takácsok védőszentje: szt. Pál apostol, vértanú († 67). Térítő útjában sohasem vetett terhet a hívőkre, hanem saját kezével kereste meg, mint *sátorponyva-takács*, amire neki és társainak szüksége volt. (Kor. I. 9, 19.) Képein néha farkast és bárányt is látunk, vonatkozással előbbi és utóbbi életére. Ünnepe jún. 30. *Védőszentjeik* még:

Keresztelő szt. János, szt. Anna, szt. Athanázia, szt. Borbála, szt. Barabás apostol, szt. Balázs, Assiszi szt. Ferenc, szt. János evang., szt. Lucia.

Tanácsnokok védőszentje: *szt. Ivó* hitvalló († 1303). Híres francia jogtudós. Papi pályáján az özvegyek, árvák és szegények ügyeinek vizsgálóbírója. Erős ítélőképességéért minden súlyosabb ügyben *kikérték tanácsát*. Háza a szegények «vendégfogadója» volt. Képein íróasztala mellett a kesergőket vigasztalja. Ünnepe máj. 19.

Tanárok, tanítók védőszentje: *Nagy szt. Gergely* pápa, egyházdoktor († 604). «Isten szolgálójának szolgálója» *nagy tudással* és széles látókörrel *tanította* és kormányozta az Egyházat. Újjászervezte az istentiszteletet; megjavította az egyházi éneket. Hűséges diakónusa (Péter) sokszor látta a Szentlelket galamb képében vállán nyugodni és fülébe búgni a magvas gondolatokat. Ez utóbbi jelenet gyakran látható képein is. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Jeromos, Alexandriai szt. Katalin, szt. Orsolya, szt. Kasszián.

Tanulóifjúság védőszentje: *Kosztka szt. Szaniszló* hitvalló († 1568). Példaképe az angyali tisztaságnak, alázatosságnak, szolgálatkészségnek és az *ernyedetlen szorgalomnak*. Szt. Alajossal egyidőben jutott a szentek közé. Ábrázolása: térdenállva imádkozik a Szent Szűz előtt, mellette az ártatlanság lilioma. Ünnepe nov. 13.

Védőszentjeik még: szt. Alajos, Aquinói szt. Tamás, szt. Jeromos, Kalazanci szt. József, Pirrotti szt. Pompilius, szt. Imre herceg, szt. Ambrosius, szt. Miklós, Alex. szt. Katalin.

Tapétázók védőszentje: *Assiszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Vándorlása alatt egy alkalommal álmában *díszes* palotában járt, amelynek minden fala és zuga tele volt keresztjelű posztóruhával, és ezeket a szavakat hallotta: «Eredj Ferenc, állítsd helyre az én házamat». Ferenc álma teljesült. Asszisziben díszes templom őrzi szent emlékét. Képein Ferences ruhában, a stigmákkal ábrázolják, a háttérben az *assiszi* templom látható. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjük* még: szt. Lajos király.

Táncosok, táncitanítók védőszentje: *szt. Vitus* vértanú († 305). Dioklecián császár hallott az istenfélő Vitus csodatetteiről. Ezért magához hívatta, hogy gyógyítsa meg ideges *rángatódzásban* (vitustánc) szenvedő fiát. Vitus a fiút meggyógyította, de amikor Dioklecián arra akarta kényszeríteni, hogy keresztény hitét tagadja meg, Vitus inkább a vértanúhalált választotta. Képein egy jámbor gyermeknek az angyal muzsikál. Ünnepe jún. 15.

Tejmajorosok védőszentje: *szt. Vendel* apát, hitvalló († 617 körül). Skót királyi családból származott; a királyi udvart zarándokélettel cserélte fel. Tier városában egy gazdának

teheneit őrizte. Tovább vándorolva Toley városába jutott, a bencés kolostorba nyert felvételt, majd ennek apátja lett. Képein nyája közt látjuk. Ünnepe okt. 20.

Temetők és temetkezési egyesületek védőszentje: arimateai szt. József hitvalló († I. sz.). Az Úr Jézus holttestét Nikodémus segítségével a keresztfáról levette és a saját részére készített *sírba temette.* Gyakran látható képeken, amint a Megváltót a keresztről leemeli Nikodémussal. Ünnepe márc. 17.

Tengerjáró népek védőszentje: szt. Eulália szűz, vértanú (†303). A Dioklecián-féle keresztényüldözés korában testét vasfogókkal tépték szét. Barcelonában «Mária, a tengeren járók csillaga» nevezetű templomba vitték át ereklyéit. Ezért lett *a tengerjáró népek védőszentjévé.* Képein legtöbbször vértanúságának azt a jelenetét látjuk, amikor a bíró intésére a hóhérok megragadják és egy égő parázzsal telt serpenyőbe dobják. Ünnepe dec. 10. *Védőszentjeik még: szt. Kristóf, szt. Kelemen, szt. Borbála, szt. Miklós, szt. Leo érsek.*

Testőrök védőszentje: szt. György vértanú († 303). E hőslelkű katonában nemcsak *a kereszties lovagok* látták eszményképüket, hanem a *királyi testőrök* is. Képein vitézi öltözetben (sisakkal, pajzzsal) látjuk, jobb lába a tüzet lehellő sárkányt szorítja. Ünnepe ápr. 24. *Védő* még: szt. Mihály főangyal.

Téglavetőök, téглаégetők védőszentje: *szt. Vince* vértanú († 304). Gazdag spanyol családból származott. Rendíthetetlen keresztény hitéért Dioklecián császár elfogatta, ütlegeltette, azután *tégla-és cserépdarabokkal* megrakott börtönbe vettette, végül tüzes rostélyon megégettette. Képein is gyakran ez a vértanúi jelenet látható. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjük* még: *szt. Fiakrius*.

Teológusok védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló († 1274). A domonkosrendnek e nagytudású egyházdoktorát XIII. Leó pápa 1879-ben a katolikus iskolák égi védőjévé tette. Hatalmas *teológiai tudásáért* nyerte el az egyházdoktori címet. Találó ábrázolása, hogy szívéen nyugszik a nap, melynek sugarai bevilágítják az egész földet. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: *szt. Pál* apostol, *szt. János* apostol, *szt. Ágoston*.

Tímárok védőszentje: *szt. Balázs* püspök, vértanú († 316). E királyi házból származó püspököt a köztudatban mint torokbajban segített ismerjük, mert egy halszálkától fuldoklót megmentett. Életéhez sok csodás *tett* fűződik. Licinius idejében történt keresztényüldözéskor *bőrét* irtózatossá kínzások között vasgerebennel szaggatták le. Mártíromságának ez a jelenete látható képein is. Ünnepe febr. 3. *Védőszentjeik* még: *szt. Sebestyén*, *szt. Márton*, *szt. Bertalan*, *Keresztelő szt. János*, *szt. Simon* apostol, *szt. Krispin*, *szt. Tibold*, *Alex. szt. Katalin*, *szt. István*, *szt. László*, *szt. Imre*.

Tisztalelkűség védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló († 1274). Családja nem akarta, hogy szerzetessé legyen, s ezért tisztaságában akarta megingatni. A szent azonban minden kísértésen diadalmaskodott, s így lett nagy tudása mellett a tisztalelkűség védőszentje is. Képein ez az angyali doktor (tanító) a tiszta élet jelképét: a liliomot tartja kezében. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjei* még: szt. Alajos, Kis szt. Teréz, szt. Imre herceg, Kosztka szt. Szaniszló.

Tisztítótűzben szenvedők pártfogója: *szt. Hugó* apát († 1194). A legenda szerint meghalt társát a *tisztítótűzből* megszabadította, s az örök boldogság részesévé tette. Apáti pásztorbottal ábrázolják; jobbját ráteszi a bűnös vállára; háttérben a menekülő ördög látható. Ünnepe ápr. 1. *Segítőszentjeik* még: szt. Lőrinc, szt. Antal apát, szt. Ida, szt. Odiló.

Titkárok, tolmácsok védőszentje: *szt. Márk* evangélista, vértanú († I. sz.) Szent Péternek Rómában *titkára és tolmácsa* volt. Az apostolfejedelem beszédeit megörökítette. Képein szt Péter tollbamondja Márknak az Úr tanítását. Ünnepe ápr. 25. *Védőszentjük* még: szt. Lőrinc diakónus, vértanú.

Titoktartás védőszentje: *Nepomuki szt. János* vértanú († 1383). A buja életű IV. Vencel cseh király kételkedett nejének hűségében és Nepomuki Jánost kényszeríteni akarta a királyné

gyanúsának elárulására. E jámbor udvari pap azonban visszautasította a becstelen kívánság teljesítését, mire a király a Moldva vizébe do-batta. Birétumos képén jobbjának mutatóját ajkára teszi. Ünnepe máj. 16. *Védőszent* még: Keresztelő szt. János.

Torokfájás ellen szt. Balázs püspök, vértanú († 316) pártfogását kéri. Számtalan *torokbajban* szenvedő gyermeket meggyógyított. Egy halszálkától *fulladozót* pedig a szálka eltávolításával a biztos haláltól szabadított meg. Képén keresztbe tett két gyertyát áldólag tart a gyermek álla elé. Ünnepe febr. 3. *Védőszentek* még: Nagy szt. Gergely, szt. Lucia, szt. Rémig.

Tudósok, tudomány védőszentje: Nagy szt Gergely pápa, egyháztanító († 604). E nagy nyugati egyházatyának és doktornak éles esze, erős megfigyelőtehetsége *hatalmas jogtudással párosult.* Kiváló szónoki képességével mindenkit meggyőzött abban, hogy a művészetek fejlesztése és főiskolák létesítése jelentősen fellendíti a keresztény kultúrát. Képén jobb füle mellett egy lebegő fehér galamb látható. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjei* még: szt. Ambrus, szt. Ágoston, szt. Jeromos, Aqu. szt. Tamás.

Turisták védőszentje: Hegyi szt. Bernát hitvalló († 1008). Az Alpeseket járó utasok védelmére ez a jámboréletű kanonok a róla elnevezett szt. Bernát-hágón két *menedékházat* épített. Több

veszedelmes helyzetben levő *turistát* megmentett. Képén a gonosz szellemet megkötözve látjuk. Háttérben az alpesi menedékház a bernáthegyi kutyákkal. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Petronella.

Tutajosok védőszentje: *szt. Miklós* püspök, hitvalló (†345). Szentföldi útjában irtózatot vihar lepté meg *hajóját*, de e jámbor püspöknek ájtatos imádsága minden veszedelmet elhárított, s így hajója szerencsésen kiköthetett Palesztina partjain. Képét a tutajok orrán ma is gyakran láthatjuk. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Kelemen, Nepomuki szt. János.

1 *Tüdőgyulladás* ellen: *Pirrotti szt. Pompilius* hitvalló (11756) pártfogását kéri. A spanyol Tamaris városban (1892-ben) egy *tüdő- és mellhártyagyulladásos* gyógyíthatatlan beteg a szentéletű Pompilius piarista ereklyéinek érintésétől visszanyerte egészségét. A vatikáni képtárban e jelenet megörökítve látható. Ünnepe júl. 15. *Védőszent* még: Sienai szt. Bernardin.

Tűgyárosok védőszentje: *szt. Ilona* özvegy († 326 körül). Nagy Konstantin anyja; különös gondot fordított az isteni Megváltó szenvedési helyének megszentelésére. Krisztus Urunk keresztjét és szögeit megtalálta, azért a szegkóvácsok és *tűgyárosok* védője lett. Képén tekintete boldogságot sugároz, baljában a Megváltó keresztje, háttérben a Golgota látható. Ünnepe aug. 18. *Védőszentjük* még: szt. Apollinár.

Tüzérek védőszentje: *sz. Borbála* szűz és vértanú († 306). A legenda szerint pogány atyja e szép és eszes leányt, hogy kereszténnyé ne legyen, egy vártoronyba záratta, melyet még *ostromgépekkel* sem lehetett megközelíteni. Borbálát azonban csodálatos módon egy angyal kiszabadította. Ezután megkeresztelkedett, mire atyja súlyos kínzások között *vetett* véget szűztiszta életének. Liliomos képének háttérében magas torony látható. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: *sz. Eligius*, *sz. Márton*, *sz. György*.

Tűzoltók védőszentje: *sz. Flórián* vértanú (†304). A Dioklecián-féle keresztényüldözéskor vértanúhalált szenvedett e hős katona, aki életében *vizes vedrével egy égő házat* megmentett. Képein ez a jelenet gyakran látható. Ünnepe máj. 4. *Védőszentek* még: *sz. Miklós*, *sz. Lőrinc*, *sz. Antal apát*, *sz. Borbála*, *sz. Mamertus*.

Újságírók védőszentje: *Szalézi sz. Ferenc* genfi püspök, hitvalló († 1622). Szavojai vallásos szülők gyermeke. Sok ismeretet gyűjtött, pap, később püspök lett. Filotheáján kívül «Levelei» ismeretesek. Írása közben gyakran égi segítségért esedezett. Püspöki ornátusban íróasztalánál, Filotheáján dolgozva ábrázolják, mellette nagy csomag kézirat látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: *sz. Pál* apostol, *Aquinói sz. Tamás*.

Újságkihordók védője: *szt. Gábor* főangyal, aki a Boldogságos Szűznek *jelentette*, hogy az isteni Kisednek anyja lesz. Kifejező szárnyas szobra a budapesti millenáris emlékmű tetejét ékesíti; jobbjaiban magasra tartja a kettős keresztet; baljában a szt. korona látható. Ünnepe márc. 24.

Uszály hajósok (sleppesek) védőszentje: *Ne-pomuki szt. János* vértanú († 1383). Hajósoknak, tutajozóknak, *uszályhajósoknak* védőjévé avatta a gyónási titokért szenvedett vértanúsága, mikor a Moldva vizébe dobták. Képein hídról folyóba zuhanó papot látunk. Ünnepe máj. 16.

Úszók védőszentje: *szt. Adiutor* hitvalló († 1220). Egy vízbefúlót csodálatosan kimentett az örvényből. Képein egy fuldokló fölé áldólag terjeszti ki kezét. Ünnepe ápr. 30.

Útasok védőszentje: *szt. Gertrúd* szűz, zárdafőnöknő († 659). Jámbor szülők gyermeke volt Belgiumban. Életéhez fűződik egy tengeri *útra indult követségnek* szerencsés megmenekülése a vihartól felkorbácsolt tengeren. Az utasok Gertrudhoz esedeztek, aki elindulásuk előtt megáldotta őket és szerencsésen partot értek. Megkapó ábrázolása az imádságába elmerült zárdaszűz; előtte a Megváltó képe; háttérben a tenger hullámain hanyódó hajó. Ünnepe márc. 17. *Védőszentjeik* még: *szt. Miklós*, *szt. Jakab* apostol, *Páduai szt. Antal*, *Három Királyok*, *szt. Éliás* próféta, *szt. Fiakrius*, *szt. Medárd*, *szt. József*, *szt. Rafael* főangyal, *szt. Elek*.

Utcakövezők védőszentje: *szt. István* diakónus első vértanú († 34 körül). Az Úr Jézus első vértanuja «telve volt kegyelemmel és erővel és nagy csodákat művelt a nép között» (Apóst. Csel.). Ezért a zsidók üldözték; a főtanács elé állították, s minden törvényes eljárás mellőzésével a városból kihurcolták s *megkövezték*. Képein a zsidók követ dobnak rá. Ünnepe dec. 26. *Védőszentjük* még: *szt. Mihály* főangyal.

Ügynökök védőszentje: *szt. Márton* püspök, hitvalló († 397). A pogány tribunus fia előtt hamar világossá vált az üdvözülés útja, s *fáradhatatlanul, kényelem nélkül* valósította meg feltett szándékát, hogy Krisztus Urunk nyáját minél népesebbé tegye. Ünnepe nov. 11.

Ügyvédek védőszentje: *szt. Ivó* pap-jogász, hitvalló († 1303). A nagy jogtudományú nantesi pap az egyházmegye vizsgálóbírója volt. A szegények, özvegyek, árvák *ügyeinek védelmében* leleményességét bámulták. Képein szószékét a szegények veszik körül. Életének utolsó éveiben plébánoskodott. Ünnepe máj. 19. *Védőszentjeik* még: *szt. Miklós*, *Aranyszájú* *szt. János*.

Üvegések, üvegkereskedők védőszentje: *szt. Klára* szűz, hitvalló († 1253), a klarissza-apácák rendjének alapítója. Élettörténetében olvassuk, hogy születése előtt jámbor anyja ezt az égi szózatot hallotta: «*Világosságot szülsz, mely fényt derít az egész világra!*» Képein jámborságot

sugárzó arcára a kezében tartott öröklámpa fényt derít. Ünnepe aug. 12. *Védőszentjeik* még: az apostolok és evangélisták, szt. Erzsébet, szt. Lucia.

Vadászok védőszentje: szt. Hubert püspök, hitvalló († 727). Hollandiában igen sok községet a keresztény hitre térített. Egykori feljegyzés szerint *az erdőben egy szarvas állt vele szemben*, melynek agancsai között fényes kereszt volt látható. Ezt a pogány Pipin gróf is látván, a keresztény hitre tért. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe nov. 3. *Védőszentjeik* még: szt. Euszták, szt. Krisztina, szt. Konrád, szt. Sebestyén, szt. Egidius, szt. Dionysius.

Vagyongondnokok védőszentje: szt. Lőrinc diakónus, vértanú († 258). Valérián pogány császár tüzes rostélyra vettette, mert az *egyházi vagyont* nem szolgáltatta ki. Ábrázolásánál vasrostély látható, mint vértanúságának jele. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjük* még: szt. Simon.

Vakok védőszentje: szt. Genovéva szűz († 512). Vak édesanyját keresztvetéssel megáldott vízzel megmosta, mire anyja *visszanyerte szemevilágát*. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe jan. 3. *Védőszentjeik* még: szt. Lambert, szt. Felicitás, szt. Nola, szt. Klára, szt. Rafael főangyal, szt. Walter, szt. Lőrinc, szt. Walburga.

Vargák védőszentje: *Keresztelő* szt. János hitvalló († 30 körül). A Messiás eljövételének

hirdetésekor a pusztában teveszörből készült öltözetben, *saruban*, ágyékán *bőrövel* jelent meg; Legismertebb képe Krisztus Jézus megkeresztelése a Jordán vizében. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. József, szt. Sebestyén, szt. Bertalan, szt. Simon apostol, Mária Magdolna, szt. Özséb remete.

Varrónők, vasalónők védőszentje: *szt. Anna*, a Boldogságos Szűz anyja († I. sz.). Mind a háziasszonyoknak, mind a háztartásban foglalatoskodóknak védője, mert életét *szorgos házimunkában* (fonás, kötés, varrás) töltötte. így is ábrázolják. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: szt. Klára, szt. Veronika, szt. Lucia.

Vasgyárok, vaskereskedők védőszentje: *szt. Sebestyén* vértanú († 298). E rendíthetetlen katonára bátran megvallotta hitét a Dioklécián-féle keresztényüldözéskor, ezért elfogták, oszlophoz kötözve nyilakkal lövöldözték, *vasvesszőkkel* ütlegelték, míg ki nem adta Megváltójához hű lelkét. Képein oszlophoz kötött, nyilakkal sebzett alakját láthatjuk. Ünnepe jan. 20.

Vámosok védőszentje: *szt. Máté* apostol, evangélista († 60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, *vámos* volt a rómaiaknál. Erszénnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21.

Várok védőszentje: *szt. Borbála* szűz és vértanút (306). A legenda szerint e buzgó leányt

pogány atyja egy erős *vártoronyba* záratta, hogy kereszténnyé ne legyen. Borbálát azonban az angyal csodálatos módon kiszabadította, aztán megkeresztelkedett, amiért atyja szörnyű kínzások között vetett véget szűztiszta életének. Vértanú koronával és kehellyel ábrázolják, a háttérben egy kis vártorony látható. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius.

Vendéglők, fogadók védőszentje: IX. v. szt. Lajos királyi hitvalló († 1270). Krisztus Urunk híh katonája, — mint a francia nép nevezte, — a szentföldre kereszteshadjáratot vezetett. Útközben egy *vendéglősnél* hagyta az *elfogyasztott ételért* kettétörött gyűrűjének felét. Visszatértekor tartozásának kiegyenlítésével ugyanott hagyta a másik felét is. Keresztel ábrázolják a szentföldre induló hadak élén. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Ábrahám, szt. Julián Hospitator, szt. Lőrinc, szt. Márta, Keresztelő szt. János.

Vésnökök védőszentje: szt. Eligius püspök hitvalló († 659). Kezdetben jámbor *kézműves*, aztán *állami pénzverő*, később pap, majd püspök lett. Képein püspöki ornátusban látható. Jobbjával magához szorítja a püspökbotot, baljában két kalapácsot tart. Háttérben az állami pénzverő látható. Ünnepe dec. 1. *Védőszentjeik* még: szt. János evangélista, szt. Simon és szt. Júdás Tádé, szt. Caelesztin.

Virágárusok, virágkereskezők védőszentje: *sz. Dorottya* szűz vértanú († 288). A Dioklecián-féle keresztényüldözéskor ez az erényes szűz egyedül menyei Jegyeséhez vonzódott. A legenda szerint, mikor a vérpad felé haladt, pogány üldözője gúnyosan azt kiáltotta feléje, hogy a *paradicsomkertből almát és rózsát* küldjön neki. Dorottya küldetett üldözőjének egy kosár *rózsát*, mire e pogány a keresztény hitre tért. Képein egy kosár rózsát tart kezében palmaággal. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjeik* még: *sz. Genovéva*, *sz. Borbála*, *sz. Anna*, *sz. Lőrinc*.

Vitorlázók védőszentje: *sz. Miklós* püspök, hitvalló († 350 körül). A tengerjáró, *vitorlázó* nép előtt ismeretes az a jámbor legenda, hogy a veszedelembé került hajósok, *vitorlázók* csodás módon megmenekedtek *sz. Miklós* pártfogásával. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: *Gonz. sz. Péter*, *sz. Péter* apostol.

Vízművek, vízvezetékek védőszentje: *sz. Lénárd* hitvalló († 560). Franciaországi kolostorfőnök. Fiatal korában messziről hordta a zárdába a vizet. Útközben égi intésre botját a földbe szúrta és ott azonnal *víz fakadt*. Szenttéavatása óta a kutak és vízművek védője. Képein térdenállva a Megváltó képe előtt imádkozik; háttérben látható a kút, melyből vizet merítenek. Ünnepe nov. 6.

Zarándokok védőszentjei: *Napkeleti Bölcsek* (Gáspár, Menyhért, Boldizsár), akik messze föld-

ről *zarándokoltak* Bethlehembe, hogy a született kisdéd Jézus jászola előtt imádatos lélekkel hódoljanak. Képeiken e hódolat látható a betlehemi Kisdéd előtt. Ünnepek jan. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Rafael főangyal, szt. Brigitta, Páli szt. Ferenc, szt. Elek, szt. Rókus.

Zenészek védőszentje: *szt. Cecília* szűz, vértanú († 230). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor a szűz az orgonán játszott és *saját szerzeményű darabjait énekelte*. így ábrázolják is. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: IX. szt. Leó pápa, Nagy szt. Gergely pápa, szt. Balázs, szt. Benedek, szt. Dávid, szt. Dunktán, szt. Odó.

Zsákolok védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú († 250). Minden tehernek, tehát a *zsákhordásnak* is megkönnyítője. Képein a gyermek Jézust a megáradt folyón *vállán* viszi át. Ünnepe jan. 25.